ISSN 1338-9025

UNIVERSITAS TYRNAVIENSIS

Časopis Trnavskej univerzity v Trnave

4 | 2019

Nový rektor René Bílik preberá rektorské žezlo a zlatú reťaz Trnavskej univerzity

Spomienka na Nežnú revolúciu v Trnave evokovala atmosféru mítingov spred tridsiatich rokov

Týždeň vedy a techniky na Trnavskej univerzite poukázal na potrebu vnímania vedy v spoločnosti

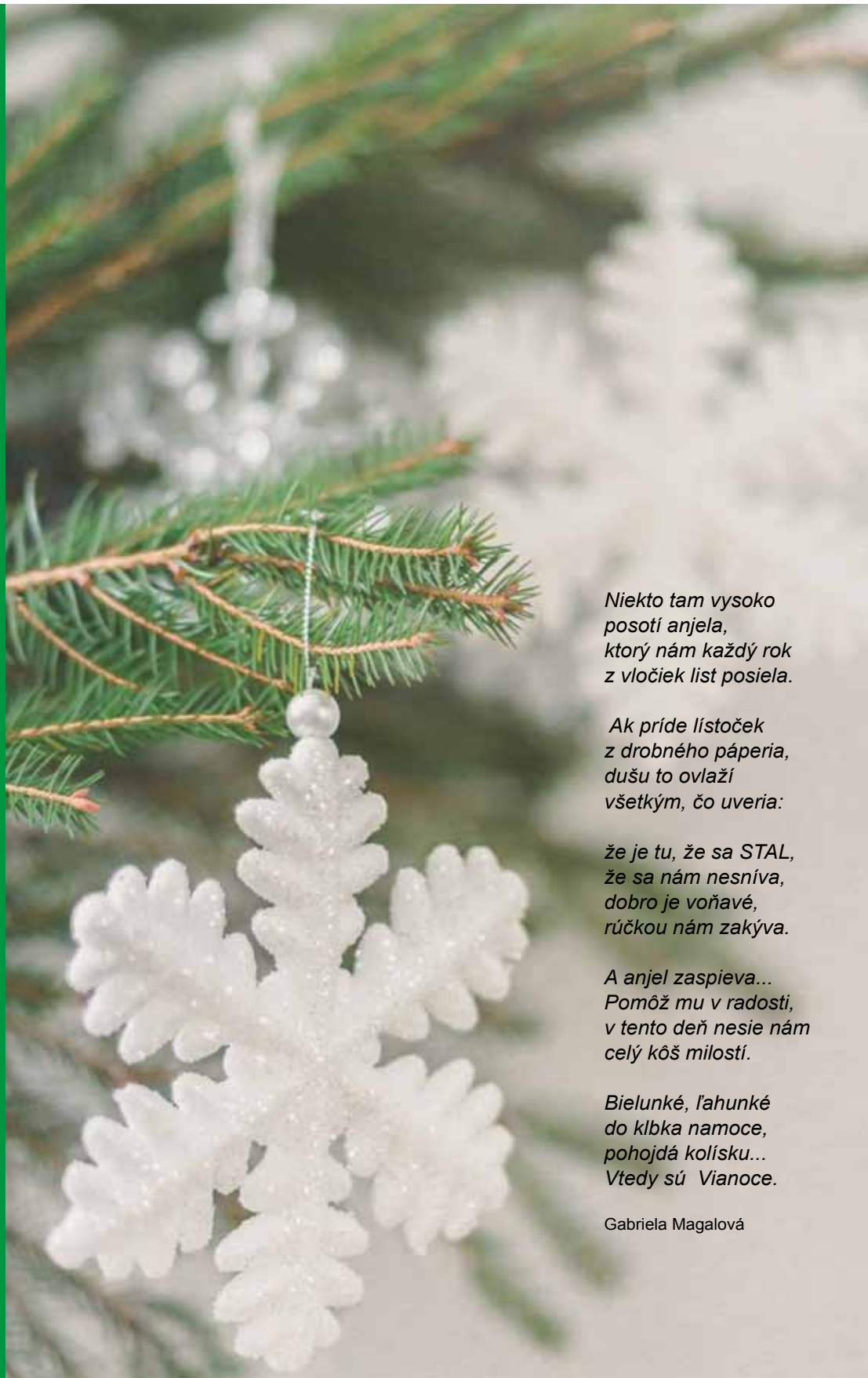

Niekto tam vysoko
posotí anjela,
ktorý nám každý rok
z vločiek list posiela.

Ak príde lístoček
z drobného páperia,
dušu to ovlaží
všetkým, čo uveria:

že je tu, že sa STAL,
že sa nám nesníva,
dobro je voňavé,
rúčkou nám zakýva.

A anjel zaspieva...
Pomôž mu v radosti,
v tento deň nesie nám
celý kôš milostí.

Bielunké, ľahunké
do klbka namoce,
pohojdá kolísku...
Vtedy sú Vianoce.

Gabriela Magalová

OBSAH

Pohľadom rektora 2
Na pulze univerzity 3
Čo nás teší 7
Anketa 10
Zo života fakúlt 12
Ponad čas 22
Čas na interview 24
Veda a výskum 26
Naši absolventi 27
Študentské mobility 29
Kaleidoskop 30
Okienko Študentskej rady TU 31
Jazykové okienko 31

UNIVERSITAS TYRNAVIENSIS
časopis Trnavskej univerzity v Trnave

Číslo reg. na MK SR:
EV 4665/12, ISSN 1338-9025
Vydáva Trnavská univerzita v Trnave,
Hornopotočná 23,
918 43 Trnava,
IČO 31 825 249,
č. tel.: 033/5939111
http://www.truni.sk/
e-mail časopisu:
casopis.TU@truni.sk
Predseda redakčnej rady a zodpovedný redaktor:
prof. PhDr. Vladimír Rábik, PhD.
Členovia redakčnej rady:
Mgr. Matúš Demko, PhD.
Mgr. Michaela Rušinová
doc. PhDr. Gabriela Magalová, PhD.
prof. MUDr. Bohumil Chmelík, PhD.
doc. S. S. Lic. Jozef Tiňo, PhD.
ThLic. Mgr. Michaela Moravčíková, ThD.
PhDr. Zuzana Martinkovičová
PhDr. Henrieta Žažová, PhD.
doc. PhDr. Zuzana Lopatková, PhD.
Mgr. Ľubica Nicolussi
Andrej Gejdoš
Timotej Birtus
Katarína Kalamenová
Bc. Mária Letzová
Daniel Vasilišin
Spolupracovníci:
PhDr. Adriana Krupová
PhDr. Marián Manák, PhD.
Výkonný redaktor: Emil Borčin
Grafická úprava: Jana Janíková
Tlač: Typi Universitatis Tyrnaviensis, vydavateľstvo TU, spoločné pracovisko Trnavskej univerzity a VEDY, vydavateľstva SAV
Periodicita vydávania: štvrťročník
Dátum vydania periodickej tlače:
december 2019, ročník ôsmy
Foto na obálke: Barbora Likavská,
Marek Michalčík

René Bílik, rektor Trnavskej univerzity v Trnave

Vážení čitatelia,
už po druhý raz v tomto roku mám vzácnu príležitosť prihovoriť sa Vám. Môj predchádzajúci vstup do Vášho čitateľského súkromia som venoval otvoreniu akademického roka. V tejto súvislosti som spomenul, že začiatky a konce otvárajú cestu k zmyslu udalostí, že sú s nimi spojené na jednej strane očakávania, na strane druhej sumarizácia výsledkov a bilancovanie. Čas, do ktorého práve vstupujeme, je práve takouto bilančnou príležitosťou. Pre Vás, pre mňa, ale aj pre našu spoločnú alma mater. Posvätný čas Vianoc a koniec kalendárneho roka ponúkajú možnosť podčiarknuť to podstatné, čo tvorí hodnotové jadro ľudského života ako života s tými druhými či medzi inými, pristaviť sa pri tých, ktorí sú tu s nami, a vo chvíli stíšenia a spomalenia životného rytmu rekapitulovať aj svoj vlastný vklad do tohto spolužitia. Pokúsim sa využiť túto možnosť a v krátkej reflexii zmieniť to podstatné, čo formuje našu aktuálnu situáciu a čo ako východisko do budúceho obdobia – som o tom presvedčený – podstatne ovplyvní samu existenciu Trnavskej univerzity v Trnave v najbližších rokoch.
Akademickou ceremóniou – slávnostnou inauguráciou rektora univerzity, prorektorov a dekanov troch z piatich fakúlt naša univerzita potvrdila predovšetkým funkčnosť svojej akademickej samosprávy a úctu k privilégiu akademických práv a slobôd. Symbolickým aktom sme deklarovali svoju príslušnosť k významným slovenským univerzitám s nezanedbateľným medzinárodným presahom. Zdôraznili sme svoje historické korene, svoju demokratickú tradíciu a načrtli zreteľné kontúry predstáv o vlastnej budúcnosti. Zostáva už len jediné: naplniť tieto kontúry funkčným obsahom a konkrétnym výsledkom potvrdiť deklarovanú úctu tak voči historickej Trnavskej univerzite, ako aj voči gestu jej obnovenia v roku 1992. Našťastie nezačíname na zelenej lúke a máme k dispozícii produktívne výsledky našej predchádzajúce spoločnej práce i výsledky ostatných mesiacov. Poznajúc toto všetko môžem bez rizika a s dávkou zdravého sebavedomia, ku ktorému ma vedie poznanie situácie na našich fakultách, vyhlásiť, že sme na výzvy budúceho i nasledujúcich rokov pripravení.
Spomenuté minulé výsledky nám vyniesli status výskumnej univerzity. Dnes už viem, že nejde len o „vylepšenie fasády“, ale že táto pozícia nám uľahčuje rokovania o zapojení do medzinárodnej siete univerzít i do pripravovaného domáceho konzorcia. Dobré rozhodnutia z minulosti nám umožňujú dnes konštatovať, že sme pokročili v kvalite zabezpečovania kľúčových činností akademického života. Výrazom tejto skutočnosti je aj nedávne, nezávislou občianskou iniciatívou získané zistenie, že Trnavská univerzita v Trnave a jej fakulty dbajú o to, aby vo vedeckej rade univerzity i vo vedeckých radách týchto fakúlt zasadala – povedané rečou tohto prieskumu – „slovenská vedecká špička“. Rovnako teší aj zistenie z podobného nezávislého zdroja, že patríme k vysokým školám, ktoré stimulujú samostatné a kritické myslenie svojich študentov. Toto všetko je skvelým východiskom k zvládnutiu toho, čo na nás čaká. Počas budúceho a potom aj v najbližších rokoch musíme vybudovať a kultivovať vnútorný systém zabezpečovania a posudzovania kvality poskytovaných študijných programov tak, aby sme získali oprávnenia na inštitucionálnu akreditáciu, teda na vlastné rozhodovanie o obsahu a podobe toho, čo budeme uchádzačom o štúdium a študentom ponúkať. Toto všetko chceme zastrešiť kvalitným vedeckým výskumom a hodnotnou umeleckou činnosťou do takej miery, ktorá nám umožní poskytovať aj štúdium tretieho stupňa a konať kvalifikačné konania. Chceme teda obhájiť ten vyššie zmienený status výskumnej univerzity. Viem, že sa to dá, ale len vtedy, ak životným obsahom našej univerzitnej každodennosti bude vedomie spoločného cieľa a z neho vyrastajúca spolupráca, vzájomný rešpekt a funkčná solidarita; väčších s tými menšími, úspešnejších s menej úspešnými, výkonnejších s tými, čo zatiaľ vládzu menej. Prvé mesiace v rektorskej službe i prvé mesiace spolupráce vo vedení univerzity i spolupráce s fakultami kladú pod môj optimizmus celkom pevnú pôdu. Urobím všetko pre to, aby sa v tom spoločnom úsilí príliš nerozkolísala.
Milí čitatelia, koniec kalendárneho roka však nie je len časom bilancovania, ale aj a najmä časom rodiny, časom, v ktorom sa podčiarkujú hodnoty usporiadanosti, vzájomnej úcty, lásky a porozumenia, to všetko vo viere v spasiteľsku silu nového života. Nezabudnime, prosím, najmä na tento duchovný rozmer Vianoc a na rodinné jadro, ktoré je v ňom celkom prirodzene zdôraznené. Prajem Vám preto pokojné prežitie blížiacich sa sviatkov, ďakujem Vám za všetko to, čo ste v prospech našej alma mater urobili v končiacom sa roku a do toho nadchádzajúceho Vám i nám všetkým spoločne prajem pevné zdravie, rodinnú i osobnú pohodu a teším sa na ďalšie stretnutia.

René Bílik, rektor Trnavskej univerzity v Trnave

Inaugurovali nového rektora Trnavskej univerzity Reného Bílika

Na slávnostnom zasadnutí Akademického senátu TU a akademických senátov fakúlt, Vedeckej rady TU a vedeckých rád fakúlt v aule Marianum sa 13. novembra 2019 uskutočnila slávnostná inaugurácia rektora a troch dekanov Trnavskej univerzity v Trnave.

„Máme úctyhodnú historickú tradíciu, jadrom ktorej je humanistické a kresťanské podložie prvej Universitas Tyrnaviensis. Tento dejinný základ sa napokon naplno ukázal aj v roku 1992, keď Slovenská národná rada prijala zákon, ktorým vznikla súčasná Trnavská univerzita v Trnave. Vznikla ako humanitne a spoločenskovedne orientovaná inštitúcia, ako na Slovensku prvý nemarxisticky fundovaný kultúrno-vzdelávací projekt modernej vysokej školy. Toto všetko sa mohlo uskutočniť vďaka radikálnej politickej zmene v roku 1989," povedal vo svojom prejave v poradí šiesty rektor obnovenej Trnavskej univerzity prof. René Bílik.

„Spomínam túto akoby samozrejmosť nielen kvôli 30. výročiu Novembra ´89, do rámca ktorého sme umiestnili aj dnešnú slávnosť. Spomínam to najmä preto, že Trnavská univerzita v Trnave po svojom obnovení, ako dieťa Novembra a len pár rokov po ňom, osvedčila svoje humanistické a demokratické jadro v priamom zápase o svoju existenciu s brutalitou vtedajšej politickej moci. A ak sa dnes, s odstupom času, pýtame, o čo vtedy vlastne išlo, nuž práve o ten humanitný a spoločenskovedný základ," vyhlásil René Bílik.

Na inaugurácii odovzdal Renému Bílikovi rektorské žezlo a zlatú reťaz univerzity jeho predchodca, emeritný rektor, právnik a diplomat Marek Šmid. Nový rektor začal svoje prvé funkčné obdobie už 22. augusta a potrvá mu do 21. augusta 2023.

Slávnosť pokračovala vymenovaním kandidátov do funkcií prorektorov a odovzdaním insígnií, ktoré symbolizujú ich zviazanosť s Trnavskou univerzitou. Funkcie prevzali prorektorka pre vzdelávanie, akreditáciu a kvalitu Zuzana Nevolná, prorektor pre vedeckú, umeleckú a edičnú činnosť Vladimír Rábik, prorektor pre vonkajšie vzťahy Miloš Lichner a prorektor pre rozvoj a informačné systémy Marek Majdan.

Slávnostnému zhromaždeniu sa prihovorili aj disident, politik, bývalý predseda SNR, dlhoročný poslanec Národnej rady SR a *doctor honoris causa* Trnavskej univerzity v Trnave František Mikloško, prezident Slovenskej rektorskej konferencie Rudolf Kropil, župan Trnavského samosprávneho kraja Jozef Viskupič a viceprimátorka Trnavy Eva Nemčovská.

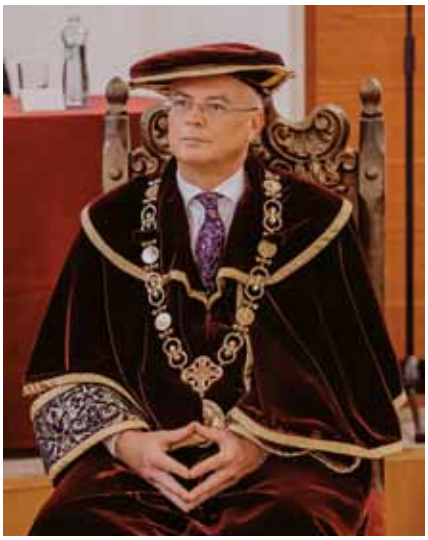

Nový rektor Trnavskej univerzity prof. René Bílik

Slávnosť inaugurácie nového rektora a troch dekanov Trnavskej univerzity

Na univerzite sa obmenilo aj vedenie troch z piatich trnavských fakúlt. Novými dekanmi sú Viera Peterková (pedagogická fakulta), Juraj Dolinský (teologická fakulta) a Andrea Olšovská (právnická fakulta).

Slávnosť umelecky spestrilo vystúpenie speváckov trnavských gymnázií Cantica Nova pod vedením Gabriela Kalapoša a husľový koncert v podaní Imricha Farkaša. Na záver si účastníci pripomenuli prvého rektora Trnavskej univerzity profesora Antona Hajduka položením venca pri jeho pamätníku.

(Zdroj: PR TU)

Živme odkaz Nežnej revolúcie

K výročiu Nežnej revolúcie boli v Trnave uvedené početné programové celky, výstavy a koncerty, ktoré pripravili trnavské inštitúcie na úrovni mesta i Trnavského samosprávneho kraja. Dňa 17. novembra bola slávnostne odhalená pamätná tabuľa na budove Divadla Jána Palárika. Dni mítingov, ktoré sa konali na námestí pred divadlom, pripomenuli vystúpenia na „historickom divadelnom balkóne". K občanom sa prihovoril herec Vladimír Oktavec, tribún trnavských revolučných dní, profesor Bohumil Chmelík a Bc. Samuel Žilka, študent Právnickej fakulty Trnavskej univerzity, ktorého príhovor uvádzame.

„Udalosti Nežnej revolúcie predstavujú historický medzník, ktorým sa začala postupná zmena režimu. Pred tridsiatimi rokmi sa začal tvoriť demokratický systém. My študenti sa aktívne hlásime k hodnotám demokracie. Podporujeme hodnoty humanizmu, tolerancie a slobody.

Pred tridsiatimi rokmi odvážni ľudia, medzi ktorými mali

Dňa 9. novembra 2019 predseda Trnavského samosprávneho kraja Jozef Viskupič udelil prof. MUDr. Bohumilovi Chmelíkovi, PhD., Cenu slobody Antona Srholca za mimoriadny prínos k ochrane ľudských práv, k upevneniu demokracie a právneho štátu a za prejavy mimoriadnej občianskej statočnosti a pri príležitosti 30. výročia Nežnej revolúcie.

svoje miesto aj študenti, museli demokratickú spoločnosť začať vytvárať. My ju tu už máme, ale je potrebné ju nielen ochraňovať, ale aj zdokonaľovať. Nie všetko, čo sa udialo po Nežnej revolúcií, bolo ideálne, a nie vždy sa k moci dostali tí najlepší ľudia. Avšak ak má demokracia nedostatky, odstráňme tie nedostatky, a nie demokraciu. Jeden múdry človek raz povedal, že demokracia je diskusia. Spoločnosť sa vyvíja, a vždy budú prichádzať ďalšie a nové spoločenské problémy. Diskutujme, počúvajme sa navzájom, vypočujme si aj odlišné názory a hľadajme tie najlepšie riešenia. My študenti citlivo vnímame súčasný stav ohrozenia demokracie. Sme si vedomí určitej vlny extrémizmu v súčasnej spoločnosti, ktorá sa predrala až do parlamentných lavíc. Extrémizmus popiera hodnoty demokracie, preto proti nemu bojujeme a budeme bojovať aj naďalej.

Na záver mi dovoľte jednu výzvu pre nás všetkých. Prosím, nedeľme sa na mladých či starých, na podnikateľov či zamestnancov, na robotníkov či inteligenciu, na takých či onakých, prosím vás všetkých, prispejme každý vlastným kúskom, vytvárajme každý v našom okolí spoločný priestor v duchu demokracie, a teda v duchu tolerancie, ľudskosti a slobody."

V mene Univerzitnej rady mesta Trnava, Študentskej rady Trnavskej univerzity a všetkých študentov

Samuel Žilka
Foto: TT SK

Právnická fakulta si pripomenula 30. výročie Novembra´89

Prvou zo série podujatí organizovaných Právnickou fakultou Trnavskej univerzity pri príležitosti pripomenutia si 30. výročia Nežnej revolúcie bola diskusia s Mgr. art. Antonom Popovičom (občiansky aktivista, dirigent, hudobný skladateľ, producent) na tému: *Čo priniesol november 1989?* Študentský líder novembrových udalostí sprostredkoval osobný zážitok, emócie, vnímanie a najmä odkaz tohto civilizovaného, vysoko solidárneho a pre celý svet inšpiratívneho politického prevratu. Jeho hlavnými aktérmi boli študenti, a tak vo svojom príhovore priblížil ich situáciu v novembri 1989. Avšak iba v krátkosti, aby následne oslovil súčasných študentov a nás ostatných, ktorí žijeme v odkaze Nežnej revolúcie a musíme ho napĺňať.

Mali by sme odvahu, akú mali oni? Ako sa vyrovnávali so strachom? Dosiahlo sa naplnenie požiadaviek aktérov novembra 1989? Ako ich môže stále realizovať spoločnosť, ale i sami jednotlivci v nej? To bolo len niekoľko z otázok zodpovedaných v diskusii po príhovore prednášajúceho. A v ňom azda bazálne, a predsa silné posolstvo. Každý buďme čo najlepší v spoločensky prospešnej téme či činnosti, ktorá nám je najbližšia. Spoločnosť sme my, verejný život je naším zrkadlom a november 1989 je naša prítomnosť. To všetko sme si pripomenuli 18. novembra 2019 na pôde Právnickej fakulty v prítomnosti Antona Popoviča.

Beseda s kňazom, publicistom a prekladateľom Mons. Mariánom Gavendom na tému *November 1989 a 30 rokov slobody* sa konala v dopoludňajších hodinách 19. novembra 1989. Študenti aj zamestnanci sa zamerali na obdobie tesne pred Nežnou revolúciou a následnými spoločenskými zmenami najmä v súvislosti s právom. Mons. Gavenda hovoril najmä o skúsenosti s tajnou cirkvou, emigráciou, ale aj o súčasných spoločenských úlohách týkajúcich sa nielen právnikov.

Ďalším podujatím pri príležitosti osláv udalostí novembra 1989 a Dňa študentstva bolo podujatie *Študentská kaviareň – na koláčik s dekankou.* Ako napovedá už samotný názov, priestor právnickej fakulty sa 19. novembra premenil na príjemnú kaviareň, v ktorej mali študenti možnosť pri výbornej káve od profesionálneho baristu a chutných koláčikoch diskutovať s pani dekankou doc. JUDr. Mgr. Andreou Olšovskou, PhD., prítomnými učiteľmi či sami medzi sebou o štúdiu na právnickej fakulte. Diskusia prebiehala v tematicky zmenenom priestore, vyzdobenom dobovými fotografiami a novinovými výstrižkami z novembra a decembra 1989, pri ktorých mali študenti možnosť lepšie a autentickejšie sa vcítiť do udalostí, ktoré si pripomíname. Súčasťou podujatia bola súťaž o najlepšie dezerty, s ktorými sa študenti medzi sebou navzájom podelili. Byť najlepší v tom, čo robím a zároveň byť solidárny...že by sme aj v detailoch mohli hľadať a nachádzať odkaz Nežnej revolúcie?

Cyklus podujatí k 30. výročiu Nežnej revolúcie organizovaných Právnickou fakultou Trnavskej univerzity v Trnave bol zavŕšený 20. novembra prednáškou Mgr. Jerguša Sivoša, PhD. (Ústav pamäti národa) na tému: *Cesta k novembru 1989 – na podklade materiálov ŠtB.* Prednášajúci poslucháčom sprostredkoval niektoré zo svojich poznatkov nadobudnutých niekoľkoročným štúdiom spisových materiálov tak, aby argumentačne obstáli pri oponovaní konšpiračných tvr-

Prednáša Jerguš Sivoš z Ústavu pamäti národa. Foto: František Hanušiak

dení o ,,naplánovaní" novembrových udalostí roku 1989 či dokonca ,,ich riadení Štátnou bezpečnosťou." Okrem iného spomenul jej akcie Klin či Zemetrasenie, ukradnutie 3. čísla Fragmentu K, zadržanie Jána Budaja, zadržanie Bratislavskej päťky, nasadenie príslušníkov ŠtB do davu či otvorené sledovanie, zastrašovanie a nerešpektovanie nedotknuteľnosti obydlia do posledných chvíľ existencie rúcajúceho sa režimu, čo všetko svedčí o spontánnosti prejavu verejnosti, a najmä študentov, túžiacich po slobode. Vo svojom prejave spomenul tiež vývoj udalostí od roku 1968, opis situácie na Slovensku a v Česku, ale aj v samotnej komunistickej strane a vo svete. V diskusii bolo položených viacero zaujímavých otázok týkajúcich sa rozhodovania o možnosti vojenského potlačenia revolúcie, ideologickej výchove politikov, vyrovnania sa s komunistami po páde režimu len v rovine morálnej, osobnosti Gustáva Husáka a Miloša Jakeša, skartovania spisov ŠtB, osobnosti Jána Budaja či tragickej smrti zakladateľa Ústavu pamäti národa Jána Langoša, ktorého odkaz si však vždy budeme pripomínať aj takýmito výnimočnými podujatiami.

Ingrid Lanczová

Konferencia o kvalite a spoločenskej zodpovednosti

Dňa 20. novembra 2019 sa v Bratislave konal v poradí 16. ročník konferencie o kvalite a spoločenskej zodpovednosti, ktorú pravidelne raz ročne organizuje Úrad pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo Slovenskej republiky a na ktorej sa zúčastnilo tento rok až 150 zástupcov inštitúcií štátnej, verejnej správy vrátane vysokých škôl, ako aj zástupcovia Kancelárie prezidentky Slovenskej republiky, Úradu vlády Slovenskej republiky a ministerstiev. Cieľom bolo zdieľať odborné poznatky, skúsenosti a dobrú prax v oblasti zavádzania a funkčnosti systémov kvality, zodpovedného a trvale udržateľného riadenia, založeného na zodpovednosti a službe zainteresovaným stranám, ktorými sú pre verejný sektor najmä občania, zamestnanci a široká verejnosť. Rovnako ako po minulé roky aj teraz sa striedali prednášky a diskusie odborníkov z oblasti kvality, a zároveň sa prezentovali výnimočné projekty neziskových organizácií s pozitívnym dosahom v oblasti

spoločenskej zodpovednosti. Desiatim organizáciám verejného sektora – krajským a okresným súdom boli odovzdané ceny za zavedenie modelu riadenia kvality „Efektívny používateľ modelu CAF" za rok 2019.
Trnavská univerzita v Trnave bola na konferencii aktívne zastúpená ako jediná vysoká škola riaditeľkou kancelárie rektora a oddelenia pre analýzu a stratégiu v oblasti zabezpečovania kvality, PhDr. Adrianou Krupovou, ktorá predniesla príspevok *Aplikácia manažérskych metód v procesoch riadenia kvality vysokých škôl v SR*. V príspevku odzneli aktuálne informácie o zásadných rámcových dokumentoch Európskej únie v oblasti kvality vysokoškolského vzdelávania, ako aj o súčasnom stave založenom na zmenách v legislatíve v Slovenskej republike. Príspevok v kontexte novej právnej normy, zákona č. 269/2018 Z. z. o zabezpečovaní kvality vysokoškolského vzdelávania, predstavil výzvu pre vysoké školy v SR, ktorej východiskom má byť hľadanie vhodných a efektívnych možností implementácie manažérskych metód s ohľadom na vyváženie všetkých troch základných činností univerzít – výskumnej, vzdelávacej a súvisiacich podporných činností.

Adriana Krupová

Jeseň v univerzitnej knižnici

Na Trnavskej univerzite bola jeseň „cítiť" okrúhlym výročím novembrových udalostí. Tento medzník v slovenských dejinách si pripomenula aj univerzitná knižnica. V spolupráci s Klubom priateľov Trnavy pripravili tohtoročnú *Trnavskú poetiku*, v ktorej sa hostia venovali téme slobody, demokracie, slobodnej tvorbe a neodmysliteľnej a všadeprítomnej poetike. Pozvanie prijali pedagógovia Trnavskej univerzity – politológ, historik, publicista a tento večer prekvapivo aj básnik Milan Katuninec a literárny vedec a klimatológ Pavel Matejovič. Rozprávanie moderovali Pavol Tomašovič a Štefan Kuzma. Podujatie sugestívne doladila tvorba Gabriely Magalovej a hudobník Kliment Ondrejka.
Historickú súvislosť obdobia spred tridsiatich rokov vnímali aj diváci, ktorí sa zúčastnili na prezentácií knihy kolektívu autorov pod vedením Blanky Kudláčovej *Pedagogické myslenie, školstvo a vzdelávanie na Slovensku v rokoch*

Trnavská poetika a Trnavská univerzita – zľava: Pavol Tomašovič, Milan Katuninec, Pavel Matejovič, Štefan Kuzma, Kliment Ondrejka. Foto: Barbora Likavská

Prezentácia knihy Pedagogické myslenie...zľava: Pavol Jakubčin, Andrej Rajský, Blanka Kudláčová, Róbert Letz. Foto: Barbora Likavská

Zuzana Šmatláková číta zo svojej knihy, vpravo Tamara Janecová. Foto: Barbora Likavská

Literárny festival Jána Smreka. Foto: Barbora Likavská

1945 – 1989. Táto monografia je výnimočná širokým záberom a hĺbkou spracovania a je ojedinelá svojho druhu. Túto skutočnosť akcentoval vo svojom príhovore historik Róbert Letz, vedúci Katedry histórie Pedagogickej fakulty UK v Bratislave. Publikáciu predstavili jej autori Blanka Kudláčová, Andrej Rajský a Pavol Jakubčin. Na tvorivú atmosféru pracovných stretnutí pri príprave knihy si zaspomínala Zuzana Lopatková.

Všedné novembrové dni v univerzitnej knižnici spríjemnil aj dotyk umeleckého slova, dokonca aj v originálnom jazyku autorov. Hostia *Literárneho festivalu Jána Smreka* predstavili svoju tvorbu aj študentom Trnavskej univerzity. Vlastné básne čítali Ana Blandiana z Rumunska, Andrea Tavernati z Talianska, Horst Samson z Nemecka, Annabel Villar a Julio Pavanetti z Uruguaja. Slovenskú tvorbu zastupoval básnik Erik Ondrejička.

Jedinečnú atmosféru malo aj literárne rozprávanie najmä o debutovej zbierke poviedok *Exit.* S jej autorkou a literárnou vedkyňou Zuzanou Šmatlákovou viedla rozhovor Tamara Janecová. Diváci sa dozvedeli nielen o inšpirácii a metodológii tvorby mladej spisovateľky, ale aj o zážitkoch z jej lektorského pôsobenia v Kórei.

Zuzana Martinkovičová

Memorandum slovenských univerzít

Trnavská univerzita v Trnave je signatárom Memoranda o spolupráci slovenských univerzít, ktorého slávnostný akt podpisu sa udial na pôde Technickej univerzity vo Zvolene 22. októbra 2019. V ňom deväť univerzít vyjadrilo vôľu „užšie spolupracovať v oblastiach vzdelávania a starostlivosti o študentov, vo výskumnej, vývojovej, umeleckej, projektovej a inej tvorivej činnosti, ako aj pri napĺňaní spoločenskej misie vysokých škôl“.

Súčasne všetci signatári svojím podpisom deklarovali svoj záujem vytvoriť Konzorcium slovenských univerzít, ktoré bude združovať univerzity okolo geografického stredu Európy. Pripravované konzorcium vytvorí predpoklady pre lepšie postavenie jeho členov v medzinárodných akademických rankingoch, medzinárodnej a úniovej spolupráci, ako aj navýšenie ich finančných zdrojov. Zúčastnené univerzity dnes reprezentujú 50 000 študentov a 4 000 tvorivých zamestnancov. Výsledky vo vede a výskume dokumentuje viac ako 8 000 vedeckých publikácií evidovaných za ostatných 5 rokov v databáze Web of Science. V mene Trnavskej univerzity v Trnave podpísal Memorandum o spolupráci slovenských univerzít rektor prof. PaedDr. René Bílik, CSc.

Spolupráca na prospech regiónu

Trnavský samosprávny kraj a Trnavská univerzita v Trnave 4. októbra 2019 podpísali *Memorandum o vzájomnej spolupráci*. Podpisom rektora Trnavskej univerzity Reného Bílika a predsedu TTSK Jozefa Viskupiča sa zaviazali k partnerstvu a posilneniu vzájomnej spolupráce. Účelom memoranda je skoordinovať strategické zámery rozvoja samosprávneho kraja a inovatívnu výučbu, skvalitniť vysokoškolské štúdium a vedecko-výskumné pôsobenie v národnom i medzinárodnom kontexte na Trnavskej univerzite pre potreby regiónu. Jeho cieľom je tak rozvíjať spoluprácu a v rôznych podobách predstavovať a propagovať hodnoty a identitu regiónu.

Dialógom k zmierňovaniu polarizácie spoločnosti

Prof. Tomáš Halík

V dokumente 36. generálnej kongregácie Spoločnosti Ježišovej, ktorá bola v Ríme v roku 2016, čítame: „Fundamentalizmus, netolerancia, eticko-náboženské a politické konflikty sú zdrojom násilia. V mnohých spoločnostiach sú rôzne konflikty a polarizácie, ktoré sú často príčinami vzostupu násilia, ktoré je čoraz desivejšie, pretože je motivované skreslenými náboženskými predstavami. V týchto situáciách sú tak jezuiti, ako aj všetci, ktorí majú starosť o spoločné dobro, volaní k budovaniu pokoja, vychádzajúc z ich vlastných nábožensko-spirituálnych tradícií. A to tak na lokálnej, ako aj na globálnej úrovni.“

Čo táto výzva znamená pre naše akademické prostredie?

K misii jezuitskej Teologickej fakulty Trnavskej univerzity patrí okrem poctivej intelektuálnej práce aj niečo viac, a to aktívne zmierovanie polarizovanej spoločnosti cez dialóg.

Kritické myslenie a racionálna diskusia sú dôležitými zložkami dialógu, no nie jedinými. Osamotené kritické myslenie nie je liekom na všetko, čo dnes polarizuje spoločnosť, pretože nech je kritické myslenie akokoľvek kritické a racionálne, osvietenská predstava dominancie a veku rozumu, ktorý zjednotí ľudstvo, je skôr naivnou, a teda nekritickou znalosťou človeka. Dialóg si vyžaduje viac než len predstavu o svojej pravde, ktorú presadíme rozumom. Dialóg si vyžaduje predovšetkým schopnosť počúvať druhého ako Druhého, Iného. Do takejto podoby dialógu hodno vstupovať čo najkreatívnejšie. Teologická fakulta je miestom, kde vznikajú projekty ako *Otvárame dvere* v spolupráci so židovskou komunitou, naddenominačné komentáre k biblickým knihám či kritické skúmanie prejavov náboženstva v spoločnosti.

V duchu spomenutých ideálov a cieľov prijal pozvanie na prednášku a diskusiu prof. Tomáš Halík. V jeho prednáške *Budúcnosť Cirkvi : Tri ekleziologické modely* sa študentom a verejnosti snažil priblížiť podobu Cirkvi a katolicity, ktorá nie je úzkoprsým katolicizmom – ďalším -izmom v množine, ale Cirkvou vydávajúcou sa za hranice, oslovujúcou hľadajúcich a predovšetkým: inkluzívnym, nie exkluzívnym spoločenstvom.

Lukáš Jeník

Medzinárodné aktivity fenomenológov

Na medzinárodnej vedeckej konferencii *Shifting Roles: The Manifold Identities of Phenomenology*, ktorá sa konala 26. – 28. septembra 2019 v Bukurešti, sa uskutočnilo prvé stretnutie novej filozofickej organizácie *Central and Eastern European Society for Phenomenology* (CEESP). Členmi výboru CEESP sa stali aj zástupcovia Katedry filozofie FF Trnavskej univerzity.

Táto medzinárodná spoločnosť vznikla z iniciatívy a zo spolupráce fenomenológov zaujímajúcich sa o genealógiu fenomenológie v strednej a východnej Európe, o tradíciu, ako aj perspektívy fenomenológie. Nadväzuje na organizovanie viacerých medzinárodných podujatí – od roku 2015 sa v rámci tejto spolupráce uskutočnilo päť veľkých medzinárodných konferencií v Budapešti, Gdansku, Rige, Kaunase a Bukurešti, na ktorých sa zúčastnilo doteraz už 262 účastníkov z 34 krajín. Organizácia dnes združuje zástupcov z pätnástich krajín (Rakúsko, Bielorusko, Bulharsko, Česká republika, Estónsko, Maďarsko, Litva, Lotyšsko, Poľsko, Rumunsko, Ruská federácia, Srbsko, Slovensko, Slovinsko, Ukrajina).

Zástupcovia trnavskej katedry filozofie sa aktívne zúčastňujú na týchto podujatiach. Zároveň dúfajú, že jednu z nasledujúcich medzinárodných konferencií sa podarí zorganizovať aj na pôde Trnavskej univerzity.

Michal Zvarík

Michal Zvarík na konferencii v Bukurešti. Foto: archív katedry filozofie

Týždeň vedy a techniky na TU

Týždeň vedy a techniky na Trnavskej univerzite v Trnave prebiehal v dňoch 4. – 10. novembra 2019. Do projektu bolo zapojených všetkých päť fakúlt, ktoré jedinečným spôsobom poukázali na potrebu vnímania vedy v spoločnosti. V rámci tohto podujatia bola veda prezentovaná ako pozitívny faktor rozvoja hlbších vedomostí. Záujemcovia sa tak zúčastnili na odborných prednáškach, workshopoch, diskusiách, skupinových aktivitách i exkurziách, ktoré boli dostatočným dôkazom vynaliezavosti tohto krásneho odboru. Veľký záujem nadšencov o vedu bol podnetom na pokračovanie prednášok v rámci tohto podujatia, ktorých bolo zrealizovaných celkovo štyridsaťdeväť.

Júlia Kubicová

Ocenenie Fides et ratio pre prof. Jána Gráca

Profesor Ján Grác (vľavo) preberá ocenenie

Pri príležitosti výročia vydania encykliky pápeža svätého Jána Pavla II. *Fides et ratio* (Viera a rozum) udelila Konferencia biskupov Slovenska 19. septembra 2019 ocenenie vedcovi, psychológovi a vysokoškolskému pedagógovi Katedry psychológie Filozofickej fakulty TU v Trnave prof. PhDr. Jánovi Grácovi, CSc., DrSc. Laudatio k oceneniu predniesla doc. PhDr. Judita Stempelová, PhD. V prejave poukázala na výnimočnosť osobnosti prof. Jána Gráca a jeho prínos do pedagogickej či vedeckej činnosti, čo možno deklarovať bohatou publikačnou činnosťou, ktorú predstavuje 21 knižných monografií (z toho 4 v spoluautorstve), 33 študijných textov, skrípt a vysokoškolských učebníc (z toho 21 v spoluautorstve), 167 štúdií a 205 odborných článkov. Laureát sa po prevzatí ocenenia prihovoril prítomným s prednáškou.

Konferencia biskupov Slovenska udelila tento rok už desiaty raz ocenenie Fides et ratio, čím chce vyjadriť poďakovanie vedcom, ktorý napriek značným politicko-ideologickým tlakom zostali verný svojej viere, hodnotám i mravom. V mene vedenia FF TU v Trnave, ako i spolupracovníkov Katedry psychológie FF TU chceme vyjadriť úprimné poďakovanie prof. Jánovi Grácovi za poctivosť, svedomitosť a obetavú prácu vykonávanú štvrťstoročie na Trnavskej univerzite (1994 – 2019). Ďakujeme za hlbokú múdrosť, rozvahu i hodnotovú stabilitu, ktorú sme počas rokov mali česť poznať. Srdečne blahoželáme k oceneniu a prajeme pevné zdravie a Božie požehnanie do ďalších rokov.

Mária Dědová

Pohľady Barbory Likavskej do ľudskej duše

V týchto dňoch nám na piatich poschodiach v budove Trnavskej univerzity na Hornopotočnej ulici ponúkajú pohľad do svojej duše objekty fotografií Barbory Likavskej. *Pohľady do duše* – tak znie názov jej autorskej výstavy. Fotografka vyštudovala Akadémiu kreatívnej fotografie v Bratislave. K fotografovaniu mala vždy blízko, keďže jej otec je vyštudovaný fotograf. Aktívne sa však začala zaujímať o fotografiu až vo svojom dospelom veku. Vystavená séria dvanástich fotografií vznikala ako jej záverečná práca počas pôsobenia na spomenutej akadémii. Autorka svoje modely nachádzala na uliciach Trnavy, Modry či rodného mesta Brezovej pod Bradlom. Na portrétoch sa snaží zachytiť osoby autenticky, bez štylizácie. Pri výbere portrétovaných osôb sa nezameriavala na vyzdvihnutie konkrétnej sociálnej vrstvy, ale o reprezentáciu celého spektra osôb, ktoré môžeme bežne stretnúť na uliciach, pričom samotný výber je podmienený náhodou. Autorka sa sústreďuje najmä na oči, cez ktoré sa snaží priblížiť vnútorný svet zachytených osôb. Pohľadom na fotografie, teda akýmsi sprostredkovaným pohľadom do duší portrétovaných, by mal vznikať dialóg medzi nimi a pozorovateľom. Na inštaláciu fotografií sme zvolili priestor schodiska, a to hneď z niekoľkých dôvodov. Ako jediný v rámci tejto budovy je najmenej vizuálne zaťažený, vďaka čomu môžu fotografie vyniknúť, a súčasne sa vyznačuje vysokou frekvenciou prechádzajúcich osôb. Okoloidúci budú touto formou prezentácie priamo konfrontovaní s jednotlivými portrétmi, pričom závisí už len od ich prístupu, akým spôsobom bude táto konfrontácia prebiehať a či táto „galéria“ ovplyvní bežný režim školy. V ideálnom prípade sa trajektória pohybu okoloidúcich zmení. Môže nastať spomalenie, prípadne zastavenie a z vnímania sa stáva dynamický proces. Taktiež usporiadanie jednotlivých fotografií v danom priestore na základe rôznych asociácií, ale aj v súlade s architektúrou vyzýva „divákov“ k interakcii. V opačnom prípade voči nim môžu ostať ľahostajní. Pri oboch postojoch sa však vraciame k samotnému priebehu vzniku jednotlivých portrétov. Priestor schodiska predstavuje ulicu a osoby zachytené na fotografiách nainštalovaných na jeho stenách sa tu opäť transformujú do podoby jej rozmanitých užívateľov. Je na nás, či budeme nasledovať cestu autorky, na ktorej tieto osoby „oslovíme“, venujeme im chvíľu svojho času a pokúsime sa vnímať ich dušu, alebo nezainteresovane pôjdeme vlastnou cestou.

Lívia Gazdíková, Linda Mandelová
Foto: Dominika Šlengerová

Centrum odbornej pomoci a podpory študentov

V roku 2012 vedenie Trnavskej univerzity otvorilo Centrum podpory študentov. Jeho cieľom je odborná pomoc a podpora študentov všetkých fakúlt Trnavskej univerzity v Trnave. Kvalifikovaní poradcovia v rôznych profesiách vychádzajú študentom v ústrety prostredníctvom odborných konzultácií, na ktorých ich informujú a nachádzajú riešenia v ich neľahkých životných situáciách.

CPŠ
CENTRUM PODPORY ŠTUDENTOV

PSYCHOLOGICKÉ PORADENSTVO

Vybraní špecializovaní odborníci poskytujú psychologické poradenstvo v náročných i krízových situáciách, orientujú sa na psychologickú intervenciu, prevenciu a integrálnu podporu psychického zdravia a zdravého životného štýlu; poskytujú psychologickú diagnostiku a supervíziu; lektorskú činnosť, odborné konzultácie, mediáciu a koučing; prípravu a realizáciu skupinových programov, odborných stáží a projektov. Študenti sú tak pod odborným dohľadom schopní zvládať traumy, vedia si lepšie poradiť so študijnými a sociálnymi problémami, nachádzajú hlbšie dôvody a príčiny v oblasti hodnôt a zmyslu života, vedia lepšie riešiť konflikty, zvládať svoje emócie či stratu blízkeho človeka, poznajú cenu odpustenia, vedia efektívnejšie komunikovať a hlavne sú psychicky odolnejší voči životnej skúške, ktorej čelia.

Kontakt: PhDr. Mária Dědová, PhD., maria.dedova@truni.sk

PODPORA ŠTUDENTOV SO ŠPECIFICKÝMI POTREBAMI

Za uchádzača o štúdium so špecifickými potrebami sa považuje študent so zmyslovým, telesným a viacnásobným postihnutím alebo s chronickým ochorením, so zdravotným oslabením, so psychickým ochorením, s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami či s poruchami učenia. Koordinátori zabezpečujú týmto študentom plnohodnotné štúdium vytváraním podporných služieb a primeraných úprav. Pomáhajú im s aktivitami ako napríklad: identifikácia študentov so špecifickými potrebami, zabezpečenie informovanosti a poradenstva, vytváranie vhodných podmienok na využívanie služieb všetkých súčastí CPŠ, spolupráca so študijnými oddeleniami fakúlt v súvislosti s prijímacím konaním, zabezpečenie prednostného ubytovania v bezbariérových priestoroch, nadväzovanie kontaktov s inými nápomocnými organizáciami a zabezpečenie kompenzačných pomôcok.

Kontakt: prof. PhDr. Mária Šmidová, PhD., maria.smidova@truni.sk

PRÁVNE PORADENSTVO

Právni poradcovia Trnavskej univerzity poskytujú študentom konzultácie a právnu pomoc v ťažkých životných situáciách, ktoré môžu byť touto pomocou riešené alebo aspoň zmiernené. Medzi najdôležitejšie patria rodinnoprávne spory, dedičské spory, spotrebiteľské spory, spory na ochranu osobnosti, trestné veci na strane poškodeného, diskriminácia či iné životné situácie študenta. Ďalej sú to pracovnoprávne spory, pracovné právo – obsah pracovnej zmluvy alebo dohody, práva a povinnosti, náhrada škody zamestnávateľovi atď.

Kontakt: JUDr. Róbert Dobrovodský, PhD., LL.M. (Tübingen), robert.dobrovodsky@yahoo.de
doc. JUDr. Viktor Križan, PhD., viktor.krizan@truni.sk

KARIÉRNE PORADENSTVO

Tento typ poradenstva sa sústreďuje najmä na požiadavky študentov v posledných ročníkoch, pripravujúcich sa do zamestnania. Cieľom tohto profesionálneho sprevádzania je zvyšovať uplatniteľnosť absolventov Trnavskej univerzity v ich odbore. Poradenstvo zahŕňa konzultácie pre študentov pre ich uplatniteľnosť na trhu práce (prezentácia životopisu, demo pohovor so spätnou väzbou), organizovanie trhu pracovných príležitostí pre končiacich študentov, aktivity na zvýšenie atraktivity štúdia na univerzite, komunikácia so zamestnávateľmi a v spolupráci s nimi vytváranie ponúk pracovných stáží pre študentov počas štúdia a po jeho ukončení.

Kontakt: Miroslav Koleník, info@nakac.sk

ŠPORTOVÉ AKTIVITY

Univerzita vytvára pre svojich študentov i podmienky na pravidelné športové aktivity. Na výber je: futbal, volejbal, basketbal, futsal, florbal alebo plávanie. Od roku 2004 organizuje športové dni, ktorých cieľom je súťaženie študentov a zamestnancov jednotlivých súčastí univerzity. Tradične sa konajú súťaže v basketbale, volejbale a futsale o putovné poháre rektora TU a turnaje v stolnom tenise o majstra/majsterku univerzity. Najlepší športovci z týchto súťaží reprezentujú univerzitu na univerziádach SR alebo príležitostných súťažiach slovenských univerzít. Okrem toho majú študenti možnosť prihlásiť sa na rôzne tanečné a aeróbne krúžky.

Kontakt: Ing. Jozef Koricina, jozef.koricina@truni.sk

Júlia Kubicová

Športové aktivity ponúka okrem Centra podpory študentov aj Univerzitné pastoračné centrum sv. Stanislava Kostku

S pocitom zodpovednosti aj s očakávaním nových výziev

Slávnostným aktom inaugurácie boli na štvorročné obdobie do svojej funkcie uvedení aj prorektori a dekani troch fakúlt Trnavskej univerzity a zmena nastala aj na pozícii kvestora Trnavskej univerzity. Pri tejto príležitosti sme novým funkcionárom položili niekoľko otázok.
1. S akým pocitom prijímate túto službu univerzite?
2. Čo považujete za najväčšiu výzvu vo vašej pôsobnosti?
3. Na čo sa počas nasledujúceho funkčného obdobia najviac tešíte?

Doc. Ing. Viera Peterková, PhD., dekanka Pedagogickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave:

1. Moju službu fakulte, ale jej prostredníctvom aj univerzite, prijímam s pocitom zodpovednosti. Fakultu preberám vo veľmi dobrom stave, a to jednak vzhľadom na jej akreditované študijné programy a ostatné akreditačné práva, úroveň vedecko-výskumnej a umeleckej činnosti, finančnú kondíciu, ale aj čo sa týka medziľudských vzťahov a atmosféru na pracovisku. Všetci moji predchodcovia, muži, boli zdatní vyjednávači, diplomati a zruční manažéri, takže je to pre mňa veľká výzva pokračovať po nich v tejto službe. Na druhej strane som mala šťastie, že som sa mohla počas môjho pôsobenia vo funkcii prodekanky a prorektorky od nich čo to priučiť a získať cenné skúsenosti.

2. Najväčšou výzvou v mojom pôsobení bude zachovať dobrú pozíciu fakulty vo všetkých oblastiach jej pôsobenia, zachovať a zlepšiť dobré vzťahy v jej vnútri, ale aj navonok, vo vzťahu k ostatným univerzitným pracoviskám a súčastiam. Za nemenej podstatnú považujem nevyhnutnosť zlepšenia prostredia, v ktorom fakulta funguje, a zabezpečenia lepších podmienok na prácu jej zamestnancov a študentov, keďže jej budova je v havarijnom stave. Aktuálne prebieha príprava nového spôsobu akreditácie, výzvou bude zvládnuť aj jej prípravu a prispôsobiť sa jej novým podmienkam tak, aby sme opäť ako fakulta mohli výraznou mierou prispieť k pozitívnemu hodnoteniu univerzity. A mojím neskromným snom je aj založenie experimentálnej materskej školy v budove Adalbertina, v ktorej by sme overovali inovatívne vzdelávacie metódy, prístupy, realizovali prax našich študentov a vytvorili by sme aj ďalší benefit pre našich zamestnancov.

3. Teším sa na každodennú prácu. Mám to šťastie, že moja práca je zároveň mojím koníčkom, napĺňa ma, a aj keď to nie je vždy „prechádzka ružovou záhradou“, zatiaľ vždy do práce prichádzam s úsmevom a odhodlaním, že všetko sa dá vyriešiť a zvládnuť, a potom to aj tak funguje. Teším sa na našich študentov, či už súčasných, minulých alebo budúcich, lebo len s nimi má naša práca význam a teším sa aj na spoluprácu s mojimi kolegami, lebo so spoločným nasadením dokážeme zvládnuť všetko, čo nás čaká.

Prof. ThLic. Miloš Lichner, SJ, D. Th, prorektor pre vonkajšie vzťahy:

1. Službu prorektora pre vonkajšie záležitosti som prijal po ôsmich rokoch služby dekana Teologickej fakulty Trnavskej univerzity. Fakultu som odovzdal novému pánovi dekanovi a verím, že on ju opätovne posunie ďalej. Pociťujem predovšetkým silný pocit zodpovednosti, ale aj veľkej vďaky za prejavenú dôveru. Teším sa na túto novú službu, na výzvy, ktoré ma čakajú. Istotne budem nadväzovať na skúsenosti predchádzajúceho pána prorektora, ktorému ďakujem za pomoc pri zorientovaní sa.

2. V rámci vonkajších záležitostí budem mať na starosti okrem oddelenia pre zahraničie aj celkovú propagáciu univerzity. Toto je v podstate nové oddelenie, ktorého úlohou bude správnym spôsobom spropagovať kvalitnú značku našej Trnavskej univerzity. Zároveň nás čakajú viaceré rozhovory a prípravné práce týkajúce sa možného vzniku konzorcia európskych univerzít. Aj s narastajúcim počtom rôznych medzinárodných programov spolupráce vynárajú sa viaceré záležitosti, ktoré budeme musieť vyrokúvať.

3. Veľmi sa teším na novú prácu, na nových spolupracovníkov. Mám rád nové výzvy, pretože nás posúvajú ďa-

lej. Pevne verím, že s dobrým tímom spolupracovníkov sa dá zvládnuť veľa výziev.

Ing. Daniela Naništová, kvestorka Trnavskej univerzity v Trnave

1. So zmiešaným pocitom? S pokorou? S otvorenou mysľou a pozitívnym prístupom? Verím, že dlhoročné skúsenosti získané na Fakulte zdra-

votníctva a sociálnej práce Trnavskej univerzity využijem aj v službe univerzite.

2. Prijatie tejto služby je pre mňa výzvou.

3. Neviem, či sa dá povedať, že sa v pracovnej oblasti na niečo teším. V súkromnom živote mi napadlo, že áno, na blížiacu sa oslavu manželovho jubilea. Ale predsa aj v pracovnom živote mi napadlo, že ma vždy poteší, ak sa mi niečo podarí, môže to byť aj maličkosť, napr. vyúčtovať projekt bez straty jediného centu.

JUDr. Zuzana Nevolná, PhD., prorektorka pre vzdelávanie, akreditáciu a kvalitu:

1. Funkciu prorektorky pre vzdelávanie, akreditáciu a kvalitu som prijímala so zmiešanými pocitmi. Na jednej strane ma potešila prejavená dôvera, na druhej strane sa mi ťažko odchádzalo z funkcie prodekanky pre vzdelávanie na právnickej fakulte, kde sa mi výborne spolupracovalo s pani dekankou, ako aj s ostatnými členmi vedenia a bola som v oveľa užšom kontakte so študentmi. Práve práca so študentmi ma veľmi napĺňa a vidím v nej zmysel.

2. Najväčšou výzvou je jednoznačne zapracovanie nových akreditačných štandardov do života univerzity tak, aby si univerzita zachovala a posilnila svoju kvalitu a ďalej si budovala vý-

znamné miesto nielen medzi slovenskými univerzitami.

3. Najviac sa teším na nové výzvy, ktoré so sebou funkcia prorektorky prináša, a na nových spolupracovníkov. Každá pozícia má potenciál človeka naučiť nové veci a ja sa učím rada. Čaká nás náročné obdobie, veľa práce, ale je to práca tvorivá, v ktorej vidím zmysel, a keď sa nám s novou legislatívou podarí dobre vyrovnať, výsledky našej práce určitý čas pretrvajú, čo je veľmi motivujúce.

Pripravila: Zuzana Martinkovičová

Výnimočná inscenácia Divadla Jána Palárika

Nežná revolúcia sa v novembri 2019 stala azda najskloňovanejším slovným spojením na Slovensku. Myslím, že nebolo inštitúcie, ktorá by významnému 30. výročiu pádu totalitného režimu na našom území neprispôsobila svoj program. Vnímam to ako dôkaz toho, že hodnoty Novembra si v našej krajine všímame a že sa k nim hlási aj generácia, ktorá bývalý režim nezažila a za slobodu, v ktorej teraz môže žiť, vďačí generácii svojich rodičov. V Divadle Jána Palárika sme sa spoločne s naším zriaďovateľom Trnavským samosprávnym krajom rozhodli, že práve pre týchto mladých ľudí by sme mali vytvoriť divadelnú inscenáciu, ktorá dá ich životnému pocitu hodnotový kontext priblížením života v časoch, keď sa v našej krajine ešte slobodne nežilo. Vznikla inscenácia *Nemá trieda* z autorskej dielne Michala Baláža v réžii Adriany Totikovej, ktorá sa odohráva priamo v jednej stredoškolskej triede na začiatku školského roka 1989/90 a s ktorou naše divadlo už od septembra cestuje po stredných školách v trnavskom regióne i za jeho hranicami. Žiaci majú možnosť z tesnej blízkosti sledovať príbeh dvoch spolužiakov, ktorí sa pre odlišný postoj k režimu dostávajú do sporu a usilujú sa získať na svoju stranu zvyšok triedy za tichého súhlasu i nesúhlasu prítomného suplujúceho učiteľa. Mladý odporca režimu pritom riskuje nielen svoju budúcnosť, ale ohrozuje aj existenciu svojej rodiny. Cieľom divadla aj inscenátorov bolo, aby žiaci prostredníctvom osobného zážitku pochopili princípy fungovania totalitného režimu a uvedomili si, že sloboda nie je samozrejmosť a ešte pred tridsiatimi rokmi človek aj vyslovením neprijateľného názoru riskoval existenciu. Po predstavení, ktorého dĺžka zodpovedá dĺžke vyučovacej hodiny, nasleduje diskusia s historikmi z občianskeho združenia Living Memory, ktoré sa zameriava na štúdium totalitných režimov.

Nemá trieda vďaka podpore TTSK do konca školského roka pricestuje na mnoho ďalších škôl v kraji i mimo neho. Vytvárať príležitosti na rast mladých ľudí ako kriticky mysliacich a angažovaných občanov je pre nás v Divadle Jána Palárika jednou z priorít a myslím si, že je to úloha verejných kultúrnych inštitúcií vo všeobecnosti, pokiaľ chceme spoločne zabezpečiť kontinuitu (okrem iného aj) demokraticky spravovanej spoločnosti.

Do DJP pozýva riaditeľka Zuzana Hekel

Filozofická fakulta

Trnava jeden deň hlavným mestom vedeckej komunikácie

V Trnave sa zišlo sto ľudí z celého Slovenska, aby sa zúčastnili na verejnej diskusii, ktorá sa uskutočnila v sobotu na Filozofickej fakulte Trnavskej univerzity v Trnave. Katedra sociológie FF TU zorganizovala diskusiu v rámci projektu CONCISE, financovaného Európskou úniou, ktorého cieľom je zistiť, akú úlohu zohráva vedecká komunikácia pri vedomostiach a presvedčeniach Európanov o vybraných vedeckých témach.

Účastníkmi tejto verejnej diskusie boli občania rozdielneho veku, pohlavia, bydliska, dosiahnutého vzdelania a skúsenosti. Podujatie poskytlo účastníkom vynikajúcu príležitosť vymeniť si názory na diskutované témy. Účastníci boli rozdelení do malých skupín, aby diskutovali o tom, ako sa k nim dostávajú informácie o vedeckých otázkach, ktoré kanály používajú a uprednostňujú, ako hodnotia informácie z hľadiska dôveryhodnosti, ako ovplyvňujú ich konanie a čo si myslia, že by sa dalo na vedeckej komunikácii zlepšiť.

„Naším cieľom je zistiť, ako sa vedecké informácie dostávajú k verejnosti a ako ovplyvňujú ich postoje a konanie v súvislosti s diskutovanými témami," uviedol PhDr. Peter Guráň, PhD., vedúci Katedry sociológie FF TU a hlavný organizátor slovenskej diskusie v rámci projektu CONCISE.

Slovenská verejná diskusia bola treťou z piatich konzultácií, ktoré CONCISE uskutočňuje; konajú sa vo Vicenze (Taliansko), Lodži (Poľsko), Trnave, Valencii (Španielsko) a Lisabone (Portugalsko). Počas nich bude zozbieraných celkovo 500 výpovedí občanov Európskej únie. Po ukončení diskusií budú výpovede prepísané a analyzované, na základe čoho budú navrhnuté spôsoby, ako zlepšiť vedeckú komunikáciu naprieč EÚ.

Silvia Miháliková
Foto: Erik Hrnčiarik

Na tému etika zodpovednosti na Slovensku

Dňa 30. septembra 2019 sa v priestoroch Filozofickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave uskutočnila pilotná interdisciplinárna diskusia na tému *Tekutá zodpovednosť na Slovensku*. Metodicky išlo o vstup do problematiky praxe etiky zodpovednosti na Slovensku v súvislosti s plnením úloh grantu KEGA 008TTU-4/2019 – 2021 s názvom *Prenos osobnej zodpovednosti ako modernej výhovorky a jeho postmoderného riešenia*. Zúčastnili sa na nej vybraní zástupcovia interdisciplinárnych oblastí z rezortu školstva, zdravotníctva, médií, politiky, doktorandi i študenti. Benefitom úvodnej časti pilotnej diskusie bola možnosť vyjadriť sa k terminológii a metodológii projektu, špecifikovať ich vzhľadom na vlastné logické uchopenie problematiky, a teda predstaviť sa v úvode diskusie podľa profesijnej pozície (pozri: *Zborník abstraktov a materiálov pre potreby pilotnej národnej diskusie na tému Tekutá zodpovednosť na Slovensku.* Trnava : FFTU, 2019, 84 s. ISBN: 978-80-568-0375-2). Interdisciplinárna diskusia v širokospektrálnom diapazóne umožnila uchopiť pojem *tekutá zodpovednosť* na Slovensku z interdisciplinárneho nadhľadu a získané výsledky využiť v hlavnej časti pri polemike o predložených kauzách.

* * *

Katedra etiky a morálnej filozofie Filozofickej fakulty Trnavskej univerzity v rámci siete *Etika a politika v európskom kontexte* programu Európskych vysokoškolských mobilít CEEPUS (30. 9. 2019 – 4. 10. 2019) hostila významnú poľskú filozofku a etičku doc. Joannu Mysonu Byrskú, PhD., z Pápežskej univerzity Jána Pavla II. v Krakove. Doc. Mysona Byrská je žiačkou významného poľského filozofa Jozefa Tischnera (1931 – 2000), ktorý ju viedol počas jej dizertácie pri skúmaní problematiky relevancie pravdy v súčasnom svete v kontexte filozofie Alfreda Schmidta. Tischnerovská fenomenológia drámy ľudskej existencie a formalizmus schmidtovskej pravdivosti argumentácie bola cenným príspevkom v diskusii počas kolokvia *Tekutá zodpovednosť na Slovensku* a rezonovala v sérii celofakultných prednášok (2. 10. 2019), mapujúcich postmoderný vzťah axiológie a konzumerizmu, so špeciálnym zameraním na identifikáciu prítomných porúch tohto vzťahu a vyvodenie etických dôsledkov pre súčasnú spoločnosť. Na aktivitách sa zúčastnili pedagógovia, doktorandi aj študenti.

Katarína M. Vadíková

Dotyky so vzácnymi exponátmi

V novom akademickom roku 2019/2020 sa Katedra dejín a teórie umenia FF TU ešte viac ako po minulé roky snaží o intenzívnejšie prepojenie odborných teoretických predmetov s praxou. Pedagógovia v rámci svojich povinných predmetov absolvujú so študentmi jedno- i viacdňové exkurzie, v rámci ktorých spoločne *in situ* objavujú kultúrne bohatstvo napr. Baziliky Sedembolestnej Panny Márie v Šaštíne-Strážach, Nitrianskeho hradu s Katedrálou sv. Emerána, františkánskeho a piaristického kostola v Nitre, ale aj modernejšie architektonické skvosty, ako je ikona architektúry 60. rokov – budova Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre, architektom ktorej je Vladimír Dedeček.

Študenti sa mohli aj „dotknúť" vzácnych predmetov

Veľké bohatstvo hmotnej kultúry nám postupne odkrýva aj Historické múzeum Slovenského národného múzea v Bratislave, ktoré umožnilo študentom „dotknúť" sa vzácnych exponátov, ale aj nahliadnuť do práce muzeológa. Súčasťou nového konceptu je aj snaha osloviť našich absolventov, ktorí sa dejinám umenia venujú profesionálne, či už ako galeristi, muzeológovia, pamiatkari, teoretici umenia či pedagógovia dejín umenia, aby svoju odbornú prácu priblížili súčasným študentom. Možno budúcim galeristom či muzeológom.

Katedra dejín a teórie umenia bola tiež oslovená niekoľkými trnavskými inštitúciami, ako napr. Galériou Jána Koniarka či Kultúrnym centrom Malý Berlín, na užšiu spoluprácu. Kým Koniarkova galéria otvorí pre našich absolventov svoje výstavne priestory, ponúkne prednáškové cykly, ale aj kurátorské rezidencie, centrum Malý Berlín v rámci výzvy „Čepan Gallery" ponúka budúcim kurátorom program koncipovaný na praktickú prípravu formou ďalšieho vzdelávania, mentoringu od skúseného kurátora, seminárov, spolupráce na rôznych kultúrnych podujatiach či nadviazania kontaktu so zahraničnými umelcami, ale predovšetkým možnosť realizovať vlastnú výstavu v priestoroch spomenutej galérie s produkčnou a finančnou podporou centra Malý Berlín.

Katarína Ihringová
Foto: autorka

Z aktivít politológa Tomáša Jahelku

PhDr. Tomáš Jahelka, PhD., z Katedry politológie FF TU sa v októbri aktívne zúčastnil na dvoch odborných podujatiach. Na pozvanie Filozofickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave diskutoval s historikom Mgr. Miloslavom Szabóom, PhD., o jeho novej knihe *Klérofašisti*, ktorá po svojom vydaní vzbudila pomerne veľké kontroverzie. Spolu s ďalšími zúčastnenými odborníkmi sa zhodli na tom, že je potrebné odkrývať aj temné stránky našej histórie, avšak vždy so zreteľom na intelektuálnu a vedeckú poctivosť.

Na pôde Evanjelickej bohoslveckej fakulty Univerzity Komenského sa T. Jahelka zúčastnil na vedeckej konferencii *Imago Dei ako filozofický a teologický pojem*, kde predniesol referát o súčasnom politickom filozofovi Slavojovi Žižekovi, ktorý – navonok paradoxne ako ateista – pozitívne vyzdvihuje kresťanstvo a prináša jeho interpretáciu ako prostriedok pre emancipáciu človeka a spoločnosti. Pri príležitosti 101. výročia vzniku Československej republiky bol T. Jahelka aj hosťom v štúdiu Ranných správ RTVS, kde divákom priblížil diplomatické okolnosti vzniku prvej republiky, predstavil formu jej politického zriadenia a vysvetlil jej historický význam.

T. J.
Foto: Adriána Belanji Biela

Pedagogická fakulta

Pravidlá slovenského pravopisu v inom príbehu

Každý z vysokoškolských pedagógov pozná pojmy VEGA – KEGA. Sú to grantové agentúry, ktoré poskytujú finančné prostriedky na krytie vedeckých a kultúrnych projektov počas troch rokov. Vďaka nim môže pedagóg so svojím tímom realizovať vopred premyslené aktivity, ktoré sú vo výskumnej oblasti žiadané a posunú skúmanú problematiku vpred. Pravdaže, najprv je nutné popasovať sa s presnou formuláciou cieľa, s rozpisom aktivít, s ekonomickou špecifikáciou projektu, so zostavením odborného tímu a podobne. Projekt potom v zložitých krokoch schvaľuje odborná komisia a každá chybička či nepresnosť môže spôsobiť jeho vyradenie, čo zasa skomplikuje výskumníkovi cestovanie na konferencie, semináre či iné aktivity. Obhájiť si svoj projekt preto vôbec nie je ľahké: je ich totiž oveľa viac ako reálnych možností podporiť ich financovanie. Navyše – konkurencia je veľká, a tak pridelenie financií z grantu je pre pedagóga i pre fakultu veľké víťazstvo. Zvyčajne majú väčšiu šancu dostať financie také projekty, ktoré vedú erudované vedecké kapacity.

Marek Mikušiak

Na Katedre slovenského jazyka a literatúry PdF TU schválili v roku 2018 KEGA-projekt mladému asistentovi Mgr. Marekovi Mikušiakovi, PhD. V čom je jeho nápad inovatívny? V čom je nový? So svojím kolegom sa o projekte Jazyk a komunikačná kompetencia rozprávala Gabriela Magalová z KSJaL.

Marek, v roku 2018 sa ti podarilo získať projekt KEGA, ktorý je trošku iný ako ostatné. Predstav nám ho.
Ide o projekt, ktorý som v hlave riešil už dlhšie. Stále sa sťažujeme na to, akí sú ľudia pravopisne negramotní, no fakt je ten, že Pravidlá slovenského pravopisu (PSP) sú napísané odborným jazykom. Ak aj niekto po nich siahne, nerozumie odborným termínom, a tak ich viac do rúk nezoberie. Môj projekt spočíva v tom, že som sa rozhodol vytvoriť vzdelávacie videá, kde vysvetľujem gramatický problém aj s názornou ukážkou riešenia problému na virtuálnej tabuli. Pri vysvetľovaní si dávam pozor, aby nebolo príliš teoretické, aby som napríklad nepoužíval zbytočné termíny. Mojím cieľom je vysvetľovať pravopisné pravidlá tak jednoducho, ako je to len možné. Snažím sa ísť trošku inak, ako je to v PSP.

V akej postupnosti sa projekt realizuje?
V prvom roku som robil iba prípravu k projektu a vytvoril som prvé demovideo; bola to taká „softvérová príprava“ na tvorbu videí – a bolo s tým nesmierne veľa práce. Učil som sa pracovať s programami na nahrávanie videa, na snímanie grafického tabletu, na editovanie zvuku, na zakomponovanie podkladovej hudby a podobne.

Predpokladám, že si potreboval predtým nakúpiť špeciálnu techniku...
Prirodzene, bolo treba kúpiť grafický tablet, štúdiový mikrofón, výkonný počítač s grafikou...

Ako pravopisnú problematiku selektuješ? Ako vieme, v pravopise je toho veľmi veľa, čo treba ľuďom vysvetliť; sám to vieš najlepšie, veď vedieš pravopisné semináre.
Asi najväčšie ťažkosti majú študenti s čiarkami. Aj preto som svoj projekt zameral viac-menej na túto problematiku. Začal som vysvetľovať prítomnosť či neprítomnosť čiarky najprv v jednoduchej vete, to je prvá hodina nahrávok. Potom vysvetľujem riešenie tejto problematiky v súvetiach a tretia hodina by mala byť o ďalších interpunkčných znamienkach, ako sú úvodzovky, bodkočiarka a pod.

Z tvojej koncepcie je teda zrejmé, že sa nechceš venovať celej problematike, ktorá „mätie“ niektorých používateľov jazyka – mám na mysli písanie vlastných podstatných mien či rozdeľovanie slov... V takejto postupnosti sú konštruované aj PSP.
Nevylučujem, že to budem niekedy v budúcnosti realizovať v inom projekte, teraz je však materiálu viac ako dosť, aj keď sa venujem len interpunkcii. Spracovať celú pravopisnú problematiku je časovo veľmi náročné, ak to chce človek robiť jednoducho – ak chce vysvetľovať isté javy „po lopate“.

... a to je tvoj cieľ...
To je môj cieľ: zjednodušiť túto problematiku pre bežného používateľa jazyka. Jednotlivé pravidlá sú totiž sformulované pomocou terminológie, ktorej ľudia väčšinou dobre nerozumejú. Našťastie, mnohé sa dá vysvetliť aj inak, bez zložitej terminológie. Jasné, že potom človek musí vymyslieť terminológiu nanovo, ibaže keď je schopný namiesto štyroch pravidiel vtesnať vedomosť do jedného pravidla, je to zjednodušenie. A je to zároveň cesta. Nie je to síce jazyk PSP, ale ponúkam istú alternatívu, ktorá je – dúfam – jednoduchšia, zrozumiteľnejšia. Pre študentov a aj pre iných bežných používateľov jazyka.

Čakal si úspech? Čakal si, že tvoj projekt bude prostredníctvom KEGY financovaný? Pedagógovia sú skôr zvyknutí na to, že im posudzovatelia vyčítajú kdejaké maličkosti, ktoré ich pripravia o body – a jednoducho projekt neprejde.

Príkoria sú vždy. Hlavne tie administratívne. Ja som mal však šťastie na posudzovateľov, ktorí chápali, že to má zmysel. Ak by to posudzoval niekto, kto nemá pochopenie pre inovatívne metódy vo vyučovaní, projekt jednoducho neprejde. Treba mať aj trošku šťastia...

V tvojom projekte sa zlúčili viaceré zručnosti. Prvá – to je tvoja profesijná jazykovedná orientácia. Druhá stránka je však vyslovene technická. Máš aj technické vzdelanie?
Technické vzdelanie nemám, v tomto som samouk. Našťastie v dnešnej dobe má aj samouk dosť možností rásť a poradí si, keď sa chce niečo naučiť... Len to niečo stojí. Mňa to stálo rok. Rok som študoval na svojej univerzite doma v obývačke, kým som si naštudoval, ako treba strihať videá, ako pracovať s jednotlivými programami, odstraňovať šumy. Chcel som, aby videá neboli amatérske – skrátka, nech sa to dá pozerať.

Ako ale vyzeralo to tvoje nahrávacie štúdio eliminované od všetkých rušivých zvukov? Pravdepodobne to nebola tá tvoja obývačka s dvoma malými deťmi...
To sa zlúčiť nedalo, vyslovene to bol problém. Navyše ani fakulta nemá špeciálnu miestnosť na nahrávanie. Na fakulte som si však našiel aspoň relatívne tichú miestnosť, kde môžem nahrávať. Nie je to síce profesionálne štúdio, ale vďaka dobrej technike je zvuk na pomerne dobrej úrovni.

Marek Mikušiak vysvetľuje autorke rozhovoru filozofiu svojho projektu Jazyk a komunikačná kompetencia

Mohol by si čitateľov nášho univerzitného časopisu navigovať na nejakú webovú stránku, aby si mohli pozrieť ukážku toho, akým spôsobom si gramatické javy vysvetľoval?
Momentálne ešte žiadne video nie je voľne dostupné. Videá, ktoré som už vyrobil, musia totiž najprv prejsť vedeckou redakciou. Zverejnené budú až po zapracovaní prípadných pripomienok recenzentov. Predpokladám, že to bude na budúci rok niekedy na jar. Dostupné budú na stránke www.youtube.com pod hlavičkou „jazykový kompas“.

Za rozhovor ďakuje
Gabriela Magalová

Reflexia výchovy a vzdelávania v totalitných režimoch

V dňoch 17. a 18. októbra 2019 sa v malebnom prostredí Smolenického zámku konala medzinárodná vedecká konferencia *Výchova a vzdelávanie v totalitných ideológiách 20. storočia*. Pripravili ju Pedagogická fakulta Trnavskej univerzity v Trnave, Stredoeurópska spoločnosť pre filozofiu výchovy a časopis *Historia Scholastica*. Konferencia bola venovaná 30. výročiu pádu komunizmu v Európe a jej cieľom bola reflexia výchovy a vzdelávania v rôznych totalitných režimoch v jednotlivých európskych krajinách, najmä v rôznych mutáciách politických režimov fašizmu, národného socializmu a komunizmu.
Vzdelávanie a školské systémy sú dôležitým nástrojom kontrolovanej prípravy budúcich generácií, výchovy „nového človeka“ pre „novú spoločnosť“ v každom totalitnom režime. Populizmus, extrémizmus a nové druhy ideológií sa v súčasnosti často šíria z najvyšších politických pozícií, preto reflexia a skúmanie výchovy a vzdelávania v totalitných režimoch v nedávnom storočí je veľmi aktuálna a potrebná. Konferenciu otvorili organizátori podujatia – prof. Blanka Kudláčová a doc. Andrej Rajský z Katedry pedagogických štúdií PdF TU. Pozdravné príhovory predniesli dekanka pedagogickej fakulty doc. Viera Peterková a predseda Správnej rady Ústavu pamäti národa Dr. Ján Pálffy. V rámci plenárnych prednášok sa prof. Iveta Kestere z Lotyšskej univerzity v Rige zaoberala analýzou výchovy „nového sovietskeho človeka“ a podobami skrytého odporu voči takejto výchove na príklade Lotyšska. Prof. Padraig Hogan z Národnej írskej univerzity v Maynoothe v Írsku reflektoval totalitné režimy v pohľade Hannah Arendtovej. Dr. Peter Jašek z Ústavu pamäti národa v Bratislave predstavil účastníkom konferencie ukončené vedecké výskumy a tiež vedecké zámery ústavu. Dr. František Mikloško v osobne ladenom príspevku ponúkol výpoveď svedka – aktéra občianskeho a katolíckeho disentu z obdobia komunistického režimu na Slovensku.

Na konferencii sa zúčastnili historici a filozofi výchovy z dvanástich európskych krajín. Do večerného programu konferencie bola zaradená aj prezentácia kolektívnej monografie B. Kudláčová (ed.): *Pedagogické myslenie, školstvo a vzdelávanie na Slovensku v rokoch 1945 –1989* (Typi Universitatis Tyrnaviensis, 2019, 441 s.), ktorú do života uviedol rektor univerzity prof. René Bílik a jeden z recenzentov, doc. Tomáš Kasper z Libereckej univerzity v Liberci. Konferencia bola v poradí štvrtou v tradícii konferencií z oblasti filozofie výchovy a histórie výchovy, ktoré fakulta organizuje v trojročných cykloch spoločne so Stredoeurópskou spoločnosťou pre filozofiu výchovy. Všetky sa konali v Smolenickom zámku, prvá už v roku 2010. Najbližšia konferencia je plánovaná na október 2022.

Naďa Bizová

Fakulta zdravotníctva a sociálnej práce

Oslava, odbornosť a profesionalita

Šiesty november 2019 bol na katedre ošetrovateľstva veľmi významný a slávnostný zároveň. Konala sa vedecká konferencia s medzinárodnou účasťou *Nové trendy v ošetrovateľstve VI*, organizovaná pri príležitosti 25. výročia založenia Fakulty zdravotníctva a sociálnej práce Trnavskej univerzity. Záštitu nad podujatím prevzali ministerka zdravotníctva Slovenskej republiky Andrea Kalavská, rektor Trnavskej univerzity v Trnave René Bílik, dekan Fakulty zdravotníctva a sociálnej práce TU Jaroslav Slaný a župan Trnavského samosprávneho kraja Jozef Viskupič.

Vedecká konferencia mala časť slávnostnú a odbornú. V slávnostnej časti sa účastníkom konferencie prihovorili – rektor prof. R. Bílik, dekan FZSP prof. J. Slaný a vedúca katedry ošetrovateľstva doc. PhDr. Andrea Botíková, PhD., MPH. Prof. MUDr. Bohumil Chmelík, PhD., s noblesou i nostalgiou zároveň rekapituloval 25-ročnú existenciu fakulty. Z pozície bývalej absolventky – študentky študijného odboru ošetrovateľstvo na FZaSP TU v Trnave sa prihovorila doc. PhDr. Jana Boroňová, PhD., krátkou úvahou „Od spomienok po súčasnosť".

Doc. A. Botíková osobne privítala vzácnych hostí, ktorí boli pri vzniku fakulty. Kolegom sa prihovorila slovami: „Milí kolegovia, skúmať, písať, učiť, vzdelávať, vychovávať musí byť pre nás radosť. Ak tento pocit dokážeme denno-denným úsilím znásobovať s každým pribúdajúcim úspechom, a to i napriek problémom a ťažkostiam, sme na správnej ceste hľadania pravdy a poznania, ktoré sú neoddeliteľnou súčasťou akademického prostredia a nášho potenciálu." Následne predstavila víziu rozvoja študijného odboru ošetrovateľstva na fakulte a do ďalších rokov pôsobenia fakulty na trhu vysokých škôl jej úprimne k výročiu zablahoželala.

V odbornej časti odzneli prínosné vyžiadané prednášky významných odborníčok, kolegýň z Českej republiky i zo Slovenska. Išlo o témy súvisiace s kvalitou života, kompetencií sestier i zložitého adaptačného procesu na pracovné podmienky sestier. Rôznorodosť tém predznačovala pestrosť ideí a problém „čo si pôjdem vypočuť". Prednášky sa zameriavali tak na oblasť ošetrovateľskú (transplantácie, meracie škály, edukácia, zdravotná gramotnosť, chronické rany, psychické a neurologické ochorenia, seniori), ako aj na oblasť vzdelávaciu – stres na odbornej praxi u študentov či hodnotenie klinického výučbového prostredia u študentov ošetrovateľstva v kontexte výstupov EBN (Evidence Base Nursing) – ošetrovateľstva založeného na dôkazoch, ale i EBE (Evidence Base Education) – vzdelávania založeného na dôkazoch. Odbornú časť konferencie doplnili a obohatili svojou pestrosťou e-posterové prezentácie.

Vzájomné odovzdávanie informácií medzi účastníkmi rokovania považujeme za najdôležitejšie, obohacujúce a prínosné. A ak je aj podnetné, ak vzbudí nové nápady a myšlienky na premýšľanie, skúmanie, zlepšovanie, implementovanie, tak to bol správne využitý čas. Fakulte želáme ďalšie úspešné roky fungovania, prezentovania tých najvyšších mét a cieľov, kvalitných a erudovaných pracovníkov a vzdelaniachtivých mladých ľudí.

Spoločná snímka účastníkov slávnostného i pracovného podujatia na Fakulte zdravotníctva a sociálnej práce Trnavskej univerzity

Andrea Botíková, Iveta Vidi

Zamerané na ochranu dieťaťa a rodiny

Predsednícky stôl a pohľad do auditória konferencie Children in social work

Medzi najzraniteľnejšie skupiny ľudí v našej spoločnosti môžeme zaradiť deti. A to najmä vtedy, ak sú znevýhodnené z dôvodu zdravotného postihnutia alebo ak sú ohrozené násilím, zlými sociálnymi alebo rodinnými podmienkami, alebo inými okolnosťami, ktoré ich ohrozujú sociálnou exklúziou, prípadne sa ocitli v situácii, na ktorú s ohľadom na vek nie sú schopné adekvátne reagovať a brániť sa. Z týchto dôvodov by mala byť poskytnutá deťom náležitá ochrana.

Aj preto sa v dňoch 7. – 8. novembra 2019 konala medzinárodná vedecká konferencia *Children in social work*, ktorú organizovala Katedra sociálnej práce FZaSP Trnavskej univerzity v spolupráci s Európskym výskumným inštitútom sociálnej práce (ERIS). Konferenciu slávnostne otvoril dekan fakulty zdravotníctva a sociálnej práce prof. MUDr. Jaroslav Slaný, CSc., vedúca katedry sociálnej práce doc. PhDr. Eva Mydlíková, PhD., a hlavná organizátorka konferencie doc. PhDr. Miriam Slaná, PhD.

Významným úvodným momentom konferencie bola plenárna prednáška prof. PhDr. Ivety Radičovej, PhD., ktorá hovorila o nových trendoch v modernej spoločnosti a ich vplyve na novú generáciu. Na tomto vedeckom podujatí odznelo i množstvo ďalších, veľmi zaujímavých a aktuálnych tém zaoberajúcich sa vzdelávaním detí pod záštitou Barbary Gasteiger Klicperi z Rakúska a o svojich skúsenostiach s intervenciou s deťmi a rodinami prišli prednášať významné hostky z Poľska. Po úvodných prednáškach sa účastníci konferencie mohli obohatiť o nové vedecké a praktické poznatky a skúsenosti iných kolegov vo viacerých paralelne prebiehajúcich štvrtkových workshopoch, na ktorých odzneli témy týkajúce sa intervencií sociálnej práce zameraných na mladých ľudí opúšťajúcich detské domovy, limitov pestúnskej starostlivosti, multimodálneho pôsobenia v oblasti integrovaných rodinných služieb v Nemecku, záujmov dieťaťa a ich uplatnenia v sociálnej práci, partnerstva vo vzdelávaní v oblasti sociálnej práce, mediácie rodiny ako jednej z foriem ochrany dieťaťa a mnoho ďalších, rovnako dôležitých tém. V piatok prebehli ďalšie dva workshopy, na ktorých mali účastníci možnosť prezentovať svoje postery a taktiež tu odzneli i posledné tematické prednášky, ktoré dotvorili kompletný fundovaný obraz celej konferencie.

Účastníci konferencie sa počas týchto dní mohli dozvedať informácie z takých oblastí ako napríklad: dieťa a jeho zdravý vývoj, ochrana dieťaťa a rodiny, diverzita a sociálna inklúzia, práva dieťaťa a problematika násilia na deťoch alebo nové výzvy pre sociálnu prácu s dieťaťom a rodinou. Celkovo odznelo dvadsaťšesť prednášok, ktoré odprezentovalo tridsaťpäť aktívnych účastníkov zo Slovenska, Rakúska, Českej republiky, Poľska, Nemecka, Ruska, Anglicka, Litvy, Francúzka a celú atmosféru dotvorilo viac než sto účastníkov podujatia. Konferencia bola úspešne ukončená rozsiahlou prednáškou Emmanuela Jovelina z Francúzka na tému komparácie prístupov k maloletým bez sprievodu v Európe.

Záverečné poďakovanie Briana Littlechilda z University of Hertfordshire (Anglicko) a hlavnej organizátorky doc. Miriam Slanej môžeme vnímať ako veľavýznamný okamih záveru konferencie. Pri príležitosti konferencie sme si okrem iného vzácnymi fotografiami, vystavenými v budove fakulty zdravotníctva a sociálnej práce, pripomenuli tridsiate výročie Nežnej revolúcie ako pamätného momentu našej nedávnej histórie. Týmto patrí všetkým účastníkom konferencie poďakovanie za jej bezchybný priebeh a tešíme sa na budúce stretnutia pri príležitosti ďalších takýchto plodných a prínosných podujatí.

Ľubica Nicolussi
Foto: Katarína Molnárová-Letovancová

Teologická fakulta

Trendy v dlhodobej starostlivosti o chorých a seniorov

Dňa 23. októbra 2019 sa na pôde Teologickej fakulty Trnavskej univerzity uskutočnila medzinárodná konferencia s názvom: *Q-Europe – najnovšie trendy manažmentu kvality pri poskytovaní dlhodobej starostlivosti*. Ako už napovedá samotný názov konferencie, jej cieľom bolo oboznámiť sa so skúsenosťami implementácie štandardov kvality v zariadeniach pre dlhodobo chorých a seniorov a takisto identifikovať problémy, s ktorými sa klienti a tiež zamestnanci týchto zariadení stretávajú najčastejšie.

Po úvodnom príhovore prof. PhDr. Márie Šmidovej, PhD., sa ako prvý hosť predstavila Mgr. Romana Bélová zo Sliezskej diakonie, ktorá účastníkov oboznámila s publikáciou *Q-Europe – Príručka manažmentu kvality*. Príručka vznikala za spolupráce domácich i zahraničných odborníkov z praxe v oblasti poskytovania dlhodobej starostlivosti a zahŕňa tiež názorné videá a prípadové štúdie. Jej cieľom je priniesť vhodný nástroj pre vzdelávanie zamestnancov v oblasti poskytovania dlhodobej starostlivosti a taktiež ponúknuť pomôcku pre vedúcich pracovníkov, ako zvyšovať kvalitu poskytovaných služieb a aké kritériá použiť pri ich meraní. Prof. MUDr. Eva Grey, PhD., poukázala na nedostatočnú legislatívu v oblasti poskytovania dlhodobej starostlivosti, predovšetkým na fakt, že sociálna a zdravotná starostlivosť na Slovensku nie sú dostatočne prepojené, z čoho vyplývajú praktické konzekvencie, s ktorými sa stretajú klienti v týchto zariadeniach. O výsledky výskumu zameraného na implementáciu štandardov kvality v zariadeniach poskytujúcich dlhodobú starostlivosť sa podelil doc. Jozef Žuffa, PhD. Duchovný pohľad na otázku kvality života u starých a chorých ľudí vo svojom príspevku ponúkol o. ThLic. Krzysztof Trębski OSCam., PhD. Svoju skúsenosť na poli sociálnej práce prezentoval aj prof. JUDr. Vojtech Tkáč, PhD. Posledným účastníkom, ktorý vystúpil na konferencii, bol PhDr. Boris Hrdý s príspevkom o poskytovaní dlhodobej starostlivosti v prostredí Slovenskej katolíckej charity. Konferenciu ukončila panelová diskusia medzi účastníkmi, ktorá bola spojená s prezentáciou činnosti niektorých zariadení poskytujúcich dlhodobú starostlivosť.

Počas tejto konferencie zaznela viackrát myšlienka, že súčasná populácia starne a v ďalších rokoch sa nepredpokladá opačný trend. Je teda celkom nevyhnutné, aby sa vytvoril oveľa väčší tlak na tých, ktorí rozhodujú o tom, kam poputujú financie daňových poplatníkov, a aby sa viac podporovali zariadenia a poskytovanie dlhodobej starostlivosti. Zároveň je potrebné legislatívne a finančne upraviť status sociálnych pracovníkov, a to tak, aby sa toto zamestnanie stalo viac atraktívne a spoločnosťou uznávané.

Konferencia je súčasťou projektu *Q-Europe – quality managment systems and impact measuring in providing LTC*.

Helena Lukianová
Foto: Zuzana Bošnáková

Úvodný príhovor na konferencii predniesla Mária Šmidová

Panelová diskusia – (zľava) Romana Bélová, Eva Grey a Krzysztof Trębski

Pohľad do auditória konferencie

„Jezuitská tradícia nás učí otvorenému premýšľaniu"

Čo vám dáva štúdium na teologickej fakulte? – opýtali sme sa piatich poslucháčov TF Trnavskej univerzity v Trnave. Tu sú ich vyznania:

Pavol Blaho (5. ročník):
„Štúdium na teologickej fakulte pod vedením erudovaných pedagógov, ktorí zachovávajú láskavosť v prísnosti a prísnosť v láskavosti, považujem za hlboké povznesenie, a to tak po stránke duchovnej, ako aj po stránke intelektuálnej. Znamená to pre mňa spoznávanie Boha a na týchto základoch sa potom snažím aj praktizovať heslo antického filozofa Sokrata, ktorý apeloval na sebapoznávanie. *Nosce te ipsum* – poznaj sám seba. Na fakulte som spoznal úžasných ľudí z radov spolužiakov aj z radov pedagogických pracovníkov. Ich pochvalné, ale občas aj kritické slová považujem za obohatenie môjho života. Poznávanie Boha, poznávanie sveta a poznávanie seba samého je „proste pecka". Ďalšou vecou, ktorú mi dalo štúdium na teologickej fakulte, je vytváranie si správnejších názorov a postojov k niektorým aspektom sociálneho, duchovného a politického života. Štúdium ma učí byť lepším človekom."

Monika Miková (3. ročník):
,,Musím poznamenať, že som na začiatku svojho štúdia ani nečakala, ako veľmi ma ovplyvní celkové štúdium náboženstva a všetkých predmetov, ktoré toto štúdium obsahuje. Nejde len o vedomosti, ako si mnohí študenti myslia. Samozrejme, štúdiom som nadobudla veľké množstvo nových a cenných informácií a vedomostí, či už z teológie, Starého zákona či z iných predmetov. Tie vedomosti mi otvorili nové obzory, zrazu rozumiem mnohým veciam, ktorým som predtým nerozumela, veľa vecí sa mi objasnilo a vysvetlilo. Pretože veľa ľudí síce verí, ale nevedia, čomu skutočne veria. Až štúdiom náboženstva som zistila, ČOMU skutočne verím. S tým je spojená aj veľká zodpovednosť, ktorú tieto vedomosti prinášajú. Už to nie je len o tom, že sa učím pre seba, ale cítim, že tieto nadobudnuté vedomosti by som mala odovzdávať ďalej ostatným, že by som si ich nemala nechať len pre seba. Cítim veľkú zodpovednosť za to, čo viem, čo mi bolo akoby zverené týmto štúdiom. Zároveň nielen vedomosti ma posunuli tam, kde som dnes. Celkové štúdium a hodnoty, ktoré toto štúdium prináša, ma posunulo a stále posúva vpred. Vedomosti idú ruka v ruke s vierou. Veľa ľudí sa ma často pýta, prečo som išla študovať náboženskú výchovu. Je to ťažká otázka, na ktorú neviem dať jednoznačnú odpoveď. Jedno však viem naisto: Dnes si neviem predstaviť, že by som študovala niečo iné. Štúdium na teologickej fakulte neponúka len vedomosti, ponúka v prvom rade hodnoty a vieru, ktoré sú pre život dôležité."

Dominika Mikulová (3. ročník):
,,Štúdium na teologickej fakulte mi dalo a, samozrejme, ešte stále dáva veľmi veľa. Mám pri sebe ľudí, či už sú to moji spolužiaci alebo spolužiačky, alebo ľudia z vyšších ročníkov, tety vrátničky, sestrička Dorotea na študijnom, no dokonca aj pedagógovia, s ktorými mám krásne zážitky. Všetci sú skvelí! Štúdium na tejto fakulte ma neskutočne napĺňa, baví ma spoznávať všetky stránky či už Svätého písma, alebo filozofie. Každý jeden z nás sa istým spôsobom formuje a formujú nás aj pedagógovia, či už svojimi názormi, alebo len tak, keď vedieme nejakú debatu. Jedným slovom – táto fakulta je jedna veľká RODINA!"

Zdenko Majerčík (3. ročník):
,,Som študentom tretieho ročníka. Štúdium teológie vnímam ako obohatenie a osobný rozvoj, keďže neštudujem, aby som získal titul alebo kvalifikáciu pre zamestnanie, ale pre moje vlastné budovanie. Štúdium mi prehlbuje pohľad na vieru, ktorú žijem, a učí ma na ňu realisticky pozerať. Ako veľké plus vidím aj popri tom štúdium filozofie, ktoré je bohato zakomponované v rámci teologického študijného programu a rozširuje môj pohľad na svet a život ako taký. Veľmi si vážim ochotu a nasadenie, čo platí pre väčšinu vyučujúcich. Keďže je to moje druhé univerzitné štúdium, ako pozitívum beriem aj vysokú kvalitu štúdia a odborného prístupu, v niektorých veciach aj prevyšujúce moju predošlú školu, ktorá je všeobecne dobre hodnotená."

Janko Štofka (4. ročník):
,,V skratke: štúdium mi pomáha prehĺbiť vieru a ona osvetľuje môj život a dúfam, že aj životy druhých, lebo to, čo sa učím, sa snažím aj žiť, a tak svedčiť o Kristovi v práci či medzi priateľmi a rodinou."

Pripravila: Katarína Kalamenová

Ilustračné foto Sabíny Repčíkovej (FF TU) zo súťaže LET(O)_2019

Právnická fakulta

Európsky deň spravodlivosti

Deň 25. október je venovaný Európskemu dňu spravodlivosti, ktorým si každoročne v celej Európskej únii pripomíname potrebu zvyšovania dôvery v súdne orgány prostredníctvom rôznych podujatí. Najčastejšie sa po celej Európe otvárajú dvere súdov, keďže touto formou je možné laikom vysvetliť fungovanie súdnictva a priblížiť prácu zamestnancov súdov priamo v praxi.
Výnimkou nebol ani Najvyšší súd Slovenskej republiky, ktorého návštevu absolvovali aj naši študenti. Na pôjde fakulty sme dňa 22. októbra privítali notárku JUDr. Ivetu Vaškovú a JUDr. Jozefa Kolárika, notárskeho kandidáta. Témou prednášky bolo predstavenie notárskej činnosti, najmä vedenia dedičského konania, v ktorom má notár postavenie súdu prvej inštancie. Ďalšou časťou každodennej notárskej činnosti je vidimácia (osvedčenie listín) a legalizácia (osvedčenie podpisov), pričom notári upozornili na rôzne chyby, s ktorými sa v praxi stretávajú.
Právnická fakulta dlhodobo spolupracuje aj s Okresným súdom v Trnave s cieľom rozvoja vedomostí študentov v oblasti súdnictva. Dňa 22. októbra bola Klinika správy súdov a výkonu súdnictva obohatená o diskusné posedenie hostí – sudkyne JUDr. Kataríny Skubákovej a JUDr. Vincenta Szabóa, v oboch prípadoch absolventov našej fakulty. Hlavnou témou diskusie bola prezentácia sudcovského povolania z viacerých aspektov – z odborného, ako aj morálneho. Sudcovia študentom prezentovali svoju kariérnu cestu – od čias štúdia až po vymenovanie do funkcie. Študentov zaujal praktický výkon povolania, ako je vedenie pojednávaní a s tým spojené zaujímavosti, či príprava a proces písania rozhodnutí. Študenti ocenili neformálnu diskusiu so sudkyňou a sudcom, v rámci ktorej dostali aj odpovede na otázky týkajúce sa aktuálnej situácie v súdnictve, čo následne viedlo k zhodnoteniu vnímania dôveryhodnosti justície a návrhov na jej zvýšenie.
V rámci podujatí organizovaných fakultou nechýbala tento semester ani už tradičná exkurzia, ktorá sa uskutočnila dňa 5. novembra. Na Okresnom súde v Trnave študentov privítal predseda súdu JUDr. Igor Malý, ktorý im predstavil históriu, organizáciu a rozhodovaciu činnosť jedného z najväčších súdov na Slovensku. Následne študenti absolvovali prehliadku priestorov súdu – od podateľne cez jednotlivé oddelenia až po archív. Prehliadka bola obohatená o výklad sprevádzajúcich zamestnancov súdu, ktorí interaktívnou formou študentom vysvetlili „život“ – obeh súdneho spisu. Študenti sa zúčastnili aj na pojednávaní, po ktorom mali možnosť diskutovať so sudcom o rôznych témach.
Veríme, že uvedené podujatia prispeli k rozšíreniu skúseností a prehĺbeniu vedomostí študentov v oblasti justície a dúfame, že dobrých právnikov bude v radoch justície len pribúdať.

Študenti medzi sudcami

Petra Janeková

Tradičný deň fakulty

Tradične v októbri slávi Právnická fakulta Trnavskej univerzity svoj deň podujatím, na ktoré si pozýva vzácnych hostí z vedeckého či spoločenského života. Deje sa tak od roku 1998 a nebolo tomu inak ani 10. októbra 2019. Hosťami tohtoročného stretnutia boli predseda Trnavského samosprávneho kraja Mgr. Jozef Viskupič, riaditeľka zariadenia núdzového bývania pre ženy Jozefínum v Dolnej Krupej Mgr. Zuzana Kováčová, riaditeľ reedukačného centra Trstín Mgr. Miloš Blaško a riaditeľka Centra pre deti a rodiny v Pečeňadoch Mgr. Eva Martinkovičová.
Podujatie otvorila dekanka fakulty prof. Andrea Olšovská a v zastúpení rektora univerzity sa účastníkom prihovorila prorektorka Dr. Z. Nevolná. Podujatím (krátko aj v írečitej záhoráčtine) sprevádzal prodekan Dr. R. Dobrovodský.

Trnavský župan vo svojom príhovore zdôraznil právo ako trvalý princíp pri budovaní lepšieho Slovenska, v ktorom budú dôležité aj morálka a etika. Predstavil najnovšie úsilia Trnavského samosprávneho kraja o transparentnosť a efektívnosť, vyjadrené aj novým rokovacím poriadkom zastupiteľstva. Keďže auditórium zaujímali najmä otázky životného prostredia, významnú časť svojho vystúpenia venoval tejto problematike.
Druhá časť podujatia bola venovaná predovšetkým otázkam rodinného práva a praktickým problémom v živote rodín, matiek, detí a mládeže. Profesionáli z uvedených zariadení, ktoré každoročne otvárajú dvere aj pre exkurzie študentov našej právnickej fakulty, nielen porozprávali o prepojení práva a praxe a svojich skúsenostiach, ale aj o ľudskej dôstojnosti, hodnote rodiny a dôležitosti spájania síl jednotlivých odborníkov pre pomoc človeku. Hostí napokon dekanka fakulty odmenila pamätnou medailou právnickej fakulty. Nasledoval kultúrny program a spoločenské stretnutie akademickej obce fakulty.

Michaela Moravčíková

Opäť podnetné Lubyho právnické dni

Štrnásty ročník medzinárodnej vedeckej konferencie pod názvom *Lubyho právnické dni* zorganizovala Nadácia Štefana Lubyho, Právnická fakulta Trnavskej univerzity v Trnave a Ústav štátu a práva Slovenskej akadémie vied už tradične na zámku v Smoleniciach. Hlavnou témou tohtoročnej konferencie bola problematika jednorazovej ad hoc legislatívy a atypických právnych úprav v kontraste so systémovou normatívnou úpravou.
Podstata takýchto jednorazových právnych úprav spočíva v tom, že regulujú určitý segment trhu či určitý produkt s tým, že môžu byť vytvorené len pre jednu príležitosť, napríklad ako osobitné procesné pravidlá pre jeden prípad či osobitný zásah do obsahu uzatvorených súkromnoprávnych zmlúv, alebo môžu mať len obmedzený časový účinok. Konferencia sa bližšie venovala otázke, prečo a kedy prijíma zákonodarca takúto úpravu, či sa má takáto úprava a priori odmietať, aké obmedzenia musí zákonodarca dodržať a či má takáto osobitná úprava dosah na všeobecné právne princípy či právny systém ako taký. K týmto otázkam vystúpili so svojimi odbornými príspevkami zástupcovia slovenskej právnej vedy a praxe. Ad hoc legislatíva je však univerzálnou právnou problematikou, ktorá sa netýka iba slovenského zákonodarstva, čo potvrdila aj prítomnosť odborníkov z Česka, Chorvátska, Holandska, Rakúska, Rumunska, Maďarska, Nemecka, Ruska, Slovinska, Srbska a Ukrajiny. Súčasťou konferencie bola navyše aj prezentácia knihy doc. JUDr. Jozefa Vozára, CSc., s názvom *Augustín Ráth, prvý slovenský rektor Univerzity Komenského*. Záverom je potrebné konštatovať, že XIV. ročník Lubyho právnických dní bol opätovne nesmierne podnetný, bohatý na veľké myšlienky, ktoré budú zverejnené v zborníku z konferencie. Navyše aj tento ročník sa neniesol len v duchu odbornom, ale aj v duchu priateľskej atmosféry. Veríme, že o dva roky sa opäť stretneme na zámku v Smoleniciach s novými myšlienkami a tešíme sa na ďalšiu zaujímavú tému.

Tomáš Pobijak

Informácie od najkompetentnejších

Pri príležitosti Európskeho dňa spravodlivosti, ktorý pripadá na 25. október, mali študenti práva možnosť odbehnúť si z prednášky alebo semináru na exkurziu na Najvyšší súd Slovenskej republiky. Skvelá možnosť dozvedieť sa informácie od kompetentných ľudí, ktorí priamo zo sféry súdnictva môžu poskytnúť kvalifikované odpovede aj na otázky počas diskusie. Objavovali sa nielen otázky k výberovému konaniu na miesto asistenta, ale aj otázky, či je slovenské súdnictvo zastarané a či potrebuje systémové zmeny.
Nadšenci, ktorí si informáciu o konaní exkurzii našli a túto možnosť využili, napokon ako čerešničku na torte získali aj možnosť aspoň na symbolickú chvíľku si obliecť talár a nastaviť si tak motiváciu na možný cieľ do budúcnosti. Alebo si aspoň urobiť fotografiu, ktorá možno dokáže pomôcť nájsť motiváciu učiť sa v prípade, že by táto neprichádzala sama od seba. Tí, ktorých nelákal talár, mali napríklad priestor „vyplieniť“ zbierku kníh, ktoré knižnica Najvyššieho súdu SR vyradila na likvidáciu.
Treba len poďakovať všetkým, ktorí sa na organizácii exkurzie podieľali, a tak nám študentom práva poskytli túto jedinečnú príležitosť zažiť atmosféru jednej z vrcholných právnických inštitúcií.

Študenti v priestoroch Najvyššieho súdu SR

Raymond Kunštatský

Z dejín medicínskeho vzdelávania na Trnavskej univerzite v Trnave (II. časť)

Profesori lekárskej fakulty

K úspešnej činnosti lekárskej fakulty významne prispeli jej profesori. Všetci boli rímskokatolíckeho vierovyznania.

Z Čiech pochádzajúci Václav Trnka z Křovíc u Tábora (1739 – 1791) prednášal anatómiu. Bol typom neúnavného vedecko-pedagogického pracovníka a organizátora. V prednáškach sa pridržal textu predpísaných učebníc pre anatómiu. Pre nedostatok pitiev, na ktoré boli určení popravení zločinci z Bratislavskej a Nitrianskej župy, ich nahrádzal pitvami zvierat. Profesor Trnka napísal 27 vedeckých prác, ktoré mali ohlas aj v zahraničí a zaoberajú sa odbormi klinickej medicíny. Najcennejšia je *Historia febrium intermittentium...* (1775). Opísal v nej maláriu, ktorá bola v Uhorsku rozšírená a liečila sa chinínovou kôrou. Trnka mal možnosť toto ochorenie pozorovať v Trnave a celý problém opísať a spracovať. Bol tretím dekanom lekárskej fakulty (1775 – 1777). Neskôr sa stal zakladateľom a prvým prednostom internej kliniky budapeštianskej lekárskej fakulty.

Chorvát Adam Ignác Prandt z Petrovaradína (1739 – 1817) prednášal fyziológiu a farmakológiu. Publikačné nebol činný pre veľkú zaneprázdnenosť organizačnou činnosťou. Bol prvým dekanom (1770 – 1773) a neskôr rektorom (1773/1774).

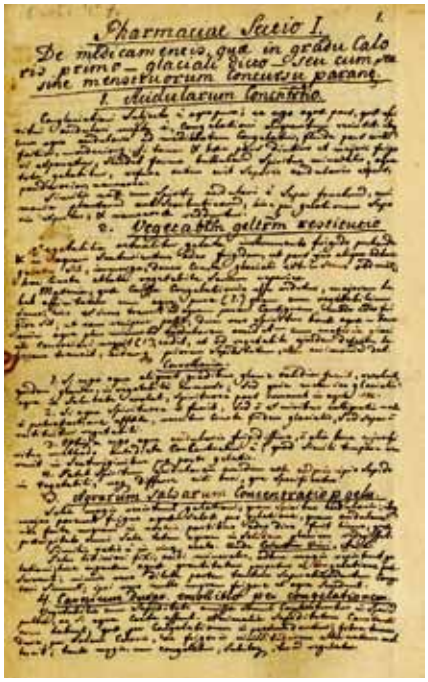

Rukopis prednášky z farmácie profesora Jozefa Jakuba Winterla

Zo Štajerska pochádzal Jozef Jakub Winterl (1738 – 1809). Prednášal v lete botaniku a v zime chémiu, používal vlastné texty, pretože neboli dostupné vhodné učebnice. Uvedomoval si význam botanickej záhrady pre vyučovanie botaniky, a preto sa zasadzoval o jej založenie. Botanická záhrada bola s ťažkosťami založená v roku 1771, ale napriek jeho úsiliu, ako aj pomoci príslušníkov jeho rodiny a študentov, záhrada sa ukázala ako nevhodná. Nahradila ju časť jezuitskej záhrady nazývanej Stella. Okrem toho chodil s poslucháčmi do okolia a zoznamoval ich s divo rastúcimi liečivými bylinami. Na vyučovanie chémie a laboratórne cvičenia nemal dostatok prístrojov ani chemikálií, univerzita mu neposkytla potrebné financie, takže mal len tie pomôcky, ktoré zakúpil z vlastných prostriedkov. Je autorom 16 vedeckých prác z botaniky, chémie a farmakológie, medzi ktorými je aj práca o trnavskej flóre *Flora tyrnaviensis.* Bol druhým dekanom fakulty (1773 – 1775).

Chorvát Michal Šoretič (Schoreticz) z Vesprému (1741 – 1786) prednášal patológiu a interné lekárstvo. Súčasne bol riaditeľom filozofickej fakulty. Jeho prednášky mali vynikajúcu úroveň, ale študentom chýbala klinická prax. Trnavská nemocnica s 12 lôžkami obsadenými senilnými pacientmi, ktorých tu mesto doopatrovalo, bola vlastne sociálno-zdravotným zariadením (*xenodochium*). Jej budova dodnes nesie názov „špitálik“. Druhé zdravotnícke zariadenie, mestský lazaret, sa nachádzalo za hradbami. V skutočnosti to bol útulok pre žobrákov a bezdomovcov, iba v čase epidémií sa zmenil na dočasnú nemocnicu. Župná nemocnica v Trnave bola založená až v roku 1824. Mesto sa dlho bránilo prístupu poslucháčov do týchto zariadení. Profesor Šoretič sa preto snažil dať praktické vedomosti poslucháčom pri vyšetrovaní jeho súkromných pacientov.

Viedenský rodák, Nemec Jozef Plenck (1735 – 1807), prednášal chirurgiu, pôrodníctvo a očné lekárstvo. Teóriu dopĺňal demonštráciou pacientov a pri pôrodníctve využíval aj fantómy. Bol mimoriadne publikačné činný, a to v oblasti anatómie, patologickej anatómie, fyziológie, farmakológie, chirurgie so zameraním na vojenskú chirurgiu, očného lekárstva, gynekológie a pôrodníctva, dermatológie a venerológie, stomatológie, detského lekárstva, súdnej medicíny, chémie

Václav Trnka (1739 – 1791)

Jozef Plenck (1735 – 1807)

aj botaniky. Uverejnil 57 vedeckých prác, z toho 15 publikoval v Trnave. Preslávilo ho dielo *Doctrina de morbis oculorum*, ktoré bolo vydané aj v Holandsku či Japonsku. Okrem medicínskych prednášok mal na starosti aj výchovu ránhojičov a pôrodných báb.

Súčasťou zdravotníckej starostlivosti v Trnave bola Univerzitná lekáreň Panny Márie, vedená jezuitmi už od založenia univerzity (*Apotheca Beatae Virginis Mariae Collegii Academico Societas Jesu*). Lieky vydávala zdarma a slúžila aj potrebám mesta, hlavne v časoch epidémií.

Lekárnici sa od roku 1772 školili na lekárskej fakulte v osobitných kurzoch, ktoré trvali jeden rok. Podobne sa školili aj chirurgovia – ránhojiči i pôrodné asistentky. Po absolvovaní predpísaného školenia sa podrobili záverečným skúškam. Vzhľadom na nedostatok lekárov na vidieku pripadla týmto absolventom zodpovedná úloha a bolo potrebné zvýšiť ich vedomostnú úroveň. Chirurgovia po dvoch skúškach dostali diplom magister chirurgie, lekárnici po štyroch skúškach magister farmácie a pôrodné asistentky po praktických skúškach diplom z pôrodníctva. Na lekárskej fakulte v Trnave vykonávali povinné nostrifikácie medici a farmaceuti, ktorí študovali v cudzine.

Ukazovateľom úrovne fakulty boli aj vedomosti jej absolventov, ktoré sa prejavili pri záverečných skúškach, obhajobe dizertačných prác a najmä pri ich uplatnení v praxi. V Trnave promovalo 39 lekárov, z tohto počtu až 14 pochádzalo z územia dnešného Slovenska. Za sedem rokov prestúpilo do Trnavy 17 poslucháčov z viedenskej lekárskej fakulty. Niektorí medici študujúci v Trnave boli zase promovaní v Budíne. Medzi ďalšími absolventmi bolo 131 magistrov chirurgie, 2 magistri pôrodníctva, 2 oční lekári, 21 pôrodných asistentiek a 32 magistrov farmácie.

Lekárska fakulta vychovala mnoho lekárov, ktorí sa úspešne uplatnili. Absolventi univerzitných lekárskych štúdií boli v písomnostiach označovaní ako *medicus*, *magister*/*doctor medicinae* alebo *physicus* a stáli na vrchole profesijnej hierarchie. Z počtu 39 absolventov 17 zastávalo funkciu župného lekára v Uhorsku, 12 bolo mestskými lekármi – fyzikusmi, 4 sa uplatnili mimo Uhorska a jeden sa stal profesorom na lekárskej fakulte v Pešti.

Absolvent Zachariáš Teofil Husty (1754 – 1803) sa svojou činnosťou a vedeckou prácou dostal medzi popredných predstaviteľov verejného zdravotníctva a lekárnictva. Roku 1786 vyšlo jeho tisícstranové dielo o medicinálnej polícii *Discours uber medizinsche Polizei*. Týmto dielom sa zaradil medzi priekopníkov sociálnej hygieny a verejného zdravotníctva v celosvetovom meradle. Ako mestský lekár v Bratislave dosiahol pozoruhodné výsledky. Zreformoval spôsob obhliadky mŕtvol, duševne chorým sňal reťaze, vykonával vizitácie lekární, bojoval proti nemocničným nákazám a hromadne očkoval proti kiahňam Jennerovou metódou.

Historická fotografia časti klasicistickej budovy tzv. „špitálika" pri Kostole sv. Heleny na Hlavnej ulici v Trnave

Ján Černej (1747 – 1829) bol sekundárny fyzikus Trenčianskej župy, svoje práce publikoval v slovenčine. V roku 1778 preložil a vydal spis *Zprawa o kunsstu babském*.

Úspešnú kariéru mal Jakub Reineggs (1744 – 1793). Vycestoval do Gruzínska, kde sa stal dvorným lekárom a poradcom kráľa Heraklia II. V roku 1783 sa presťahoval do Ruska a Katarína II. ho vymenovala za člena ríšskeho kolégia lekárov a poverila vedením ústavu na výchovu chirurgov.

Andrej Wolf (1741 – 1812) ako praktický lekár a autor vedeckých prác sa zaoberal praktickými otázkami medicinálnej polície, verejného zdravotníctva, opatreniami proti morovej epidémii a analýzou minerálnych vôd. V roku 1799 sa stal členom-korešpondentom vedeckej spoločnosti na britskej kráľovskej akadémii v Göttingene, v dnešnom Nemecku.

K dôvodom presťahovania univerzity z Trnavy do Budína v roku 1777 patrila jej nevýhodná geografická poloha ďaleko od centra Uhorska a navyše chýbala tu väčšia nemocnica pre klinickú prax medikov. Ďalej to bol nedostatok mŕtvol na pitevné cvičenia, nedostatok kapitálu na potrebné prístroje a chemikálie, ako i nedostatočný počet poslucháčov (v akademickom roku 1770/1771 bolo 7 poslucháčov, v nasledujúcich rokoch 6, 5, 5, 14, 8 a 16 poslucháčov). Navyše magistrát neprejavoval ochotu spolupracovať s univerzitou, napr. poskytnutím vhodného pozemku pre botanickú záhradu či finančnej podpory. Okrem toho boli v meste nevyhovujúce hygienické podmienky, nevydláždené chodníky a zanedbaný stav rybníka (zápach, komáre, potkany, žaby).

Ani po presťahovaní univerzity do Budína sa však pomery na univerzite, hlavne na lekárskej fakulte, výrazne nezmenili. K významným zmenám došlo až po roku 1783, po presťahovaní univerzity do Pešti, keď bola univerzita premenovaná na Kráľovskú uhorskú vedeckú univerzitu (*Regia Scientiarum Universitas Hungarica*).

Na záver môžeme konštatovať, že Lekárska fakulta Trnavskej univerzity, hoci jej účinkovanie bolo krátke, bola prvou na území Slovenska a vlastne v celom Uhorsku, ktorá vyvíjala riadnu pedagogickú a vedeckú činnosť a zaradila sa medzi odborne vyspelé lekárske fakulty tohto obdobia. Trnavská fakulta dala základ pre rozvoj lekárskej fakulty v Pešti a na jej tradíciu už 25 rokov úspešne nadväzuje aj Fakulta zdravotníctva a sociálnej práce obnovenej Trnavskej univerzity v Trnave.

Bohumil Chmelík

Dostupná literatúra:
KOPECKÝ, Štefan. Lekárska fakulta 1769 – 1777. In ŠIMONČIČ, Jozef – HOLOŠOVÁ, Alžbeta (eds.). *Dejiny Trnavskej univerzity 1635 – 1777/1992 – 2010*. Trnava : Typi Universitatis Tyrnaviensis, 2010, s. 129 – 153.

S Mgr. Máriom Schwarzom, PhD., zo Psychologickej ambulancie CPŠ

Pssst! Tíško, tichučko...

Advent priam pobáda k uzobraniu, k stíšeniu sa. Svojou atmosférou privádza človeka k tichému očakávaniu niečoho alebo lepšie povedané Niekoho, kto sa nás bytostne dotýka. Človek si v tento tajomný čas viac uvedomuje svoju existenciu a objavuje hlbšie príčiny svojho bytia. Slobodne sa necháva očariť vianočnou atmosférou, ktorá je akoby pozvánkou k prekročeniu prahu dimenzie ľudskosti a k nahliadnutiu do duchovnej sféry, ktorá je plná tajomstiev. Ticho tak človeka privádza k odhaleniu pravdy, nielen o sebe samom...

Mgr. Mário Schwarz, PhD., vyštudoval psychológiu na Univerzite Konštantína Filozofa v Nitre. Postgraduálne pokračoval v štúdiu na Filozofickej fakulte Trnavskej univerzity, kde doteraz pôsobí ako odborný asistent na katedre psychológie. Okrem toho má viac než 10-ročnú skúsenosť so psychologickým poradenstvom. Poskytuje poradenstvo v Psychologickej ambulancii Centra podpory študentov pri Trnavskej univerzite. Je ženatý a má dve deti.

Mário, hovorí sa, že ticho lieči. Ako vplýva ticho na človeka, akú úlohu zohráva v jeho živote?
Pre dobré a zdravé fungovanie človeka je potrebné, aby sa veci v jeho živote striedali. Napríklad práca a oddych. Napätie a uvoľnenie. Ale tiež rozprávanie, ako aj mlčanie. Pre niekoho je to ťažšie, pre niekoho ľahšie. Je pravda, že pre introverta je ticho prirodzenejšie než pre extroverta. Pretože aj vedieť mlčať môže byť náročné, ako je to napríklad u skautov usilujúcich sa získať „bobríka mlčanlivosti“. Ak chceme viesť dobrý rozhovor, musíme vedieť aj mlčať a v mlčaní načúvať. Využívanie ticha sa dokonca používa aj ako jedna z techník vedenia rozhovoru, či už diagnostického, alebo terapeutického. Na to, aby sme vedeli dobre položiť otázku, musíme si ju v tichu vedieť sformulovať. Často sa dokonca bojíme byť ticho. Niekedy sa tichu zámerne aj vyhýbame – napríklad, keď sme sami, radšej si pustíme rádio alebo počúvame hudbu, len aby nebolo okolo nás ticho. Pravda je aj to, že na mnohé objavy sa prišlo práve vtedy, keď bol človek ticho a napadlo mu také riešenie, ktoré bolo originálne. A to práve vďaka tichu.

Čo je príčinou toho, že mnohí ľudia odmietajú ticho? Môže byť za tým pravda, ktorá sa dáva v tichu poznať? A teda tým, že odmietajú spoznať pravdu (ktorá sa pre niekoho zle počúva), odmietajú aj ticho?
Áno, môže to tak byť. Pretože je pravda, že ticho nás vedie k nám samým. A preto ho ľudia niekedy odmietajú, lebo nechú byť konfrontovaní sami so sebou. Je to často strach, že odhalia niečo o sebe, čo by museli riešiť. Dokonca aj klienti v rámci terapie môžu mať zlý pocit, keď zostane terapeut ticho. A cítia sa nepríjemne, pretože to môže spôsobovať nárast vnútorného napätia. Ale po istom čase objavia, že ticho je veľmi dôležitou súčasťou práce psychoterapeuta.

Mnohí ľudia majú stále sluchadlá na ušiach, počúvajú hudbu; len čo prídu domov, pustia televíziu, počítač... Čo to robí so psychikou človeka a vôbec s celým človekom, ak odmieta ticho vo svojom živote, respektíve necháva sa slobodne stratiť v hluku sveta?
Tým, že človek má neustále podnety z vonkajšieho prostredia, môže sa stať, že sa nedokáže ani sústrediť na podnety zvnútra. Podnety, samozrejme, potrebujeme, ale potrebujeme si od nich niekedy aj oddýchnuť. Napríklad, keď majú študenti nasledujúci deň písomku, potrebujú ticho, aby mohli zaspať a dobre si oddýchnuť. Problémom môže byť aj to, že keď už niekde človek musí byť ticho, môže to veľmi zle znášať, lebo nie je naučený byť ticho.

Čo je hlavnou a hlbšou príčinou ľudí, ktorí – ako sami hovoria – neznášajú vianočné sviatky?
Môže to byť napríklad aj tým, že sa boja byť ticho a zostať sami. Alebo naopak, majú plné zuby tých podnetov zvonka, napr. vianočné akcie na bilbordoch či koledy prehrávané v jednom kuse pomaly od Sviatkov všetkých svätých. A pritom vianočné koledy by sa mali začať spievať až na Vianoce. Lenže vtedy máme za sebou už mesiac a pol počúvania tých kolied. A potom to už, samozrejme, začína nudiť, ba otravovať. Okrem toho veľa ľudí nemá rado Vianoce aj preto, lebo sa cítia osamelo.

Aký je rozdiel medzi samotou a osamelosťou?
Samota je stav, ktorý si sami zvolíme a neprežívame ho negatívne. Na druhej strane osamelosť je vtedy, keď by sme chceli byť v kontakte s inými ľuďmi, ale tí o nás nemajú záujem. Rozdiel je teda v tom, že samota je dobrovoľná a osamelosť nedobrovoľná.

V tento čas akoby všetko naberalo na intenzite. Na jednej strane sú síce mnohé vzťahy srdečnejšie, no na strane druhej cítiť aj veľa provokácií, ktoré sa snažia rozbiť tiché čaro Vianoc, ktoré má ľudí spájať a vzťahy prehlbovať. Poraď, ako sa nedať zatiahnuť do týchto provoká-

cií a ako si napriek všetkému udržať a pestovať vianočný pokoj vo svojom vnútri?
Je to otázka nášho vnútorného nastavenia, ako aj motivácie, že chcem byť teraz chvíľku sám, zastaviť sa a pouvažovať nad svojím životom. Naháňame sa za vianočnými večierkami a potom ani nemáme čas sa zastaviť a reflektovať napríklad aj uplynulý rok. Vianoce sa vždy spájajú s rodinou a u veriacich aj s vierou. Môžu byť časom vzájomných návštev tých blízkych, na ktorých sme nemali čas po celý rok. Ale môžu byť aj časom oddychu a zastavenia. A pre veriacich sa Vianoce spájajú s tajomstvom narodenia Boha ako človeka.

Čo podľa teba mladým ľuďom najviac chýba? A čo by si v tejto súvislosti poprial našim študentom?
Všetci, nielen mladí, máme nedostatok času. A preto prajem všetkým, aby sa vedeli zastaviť v zhone a prípravách na Vianoce, našli si čas aj na seba, aj na svojich drahých. Pretože Vianoce sú najmä oslavou narodenia Božieho Syna, ako i tým, čo prežívame vo svojom vnútri a s našimi najbližšími. Všetkým prajem požehnané Vianoce plné radosti a vnútorného pokoja.

Mário, ďakujem za podnetný rozhovor, ktorý, verím, bude pre mnohých inšpiráciou k hlbším úvahám. Prajem aj tebe krásne, požehnané Vianoce.

Júlia Kubicová

Nové publikácie filozofickej fakulty

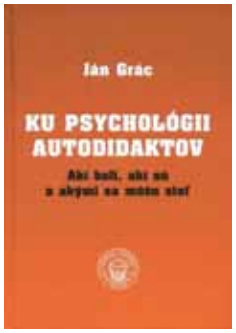

GRÁC, Ján. *Ku psychológii autodidaktov. Akí boli, akí sú a akými sa môžu stať*. Trnava : TYPI UNIVERSITATIS TYRNAVIENSIS, spoločné pracovisko Trnavskej univerzity v Trnave a VEDY, vydavateľstva SAV, 2019, 214 s. ISBN 978-80-568-0196-3
Profesor, PhDr. Ján Grác, DrSc., jedinečná osobnosť, významný slovenský psychológ, vedec, emeritný profesor na Katedre psychológie FF TU, nezabudnuteľným spôsobom prispel k budovaniu dejín psychológie na Slovensku. Svoj psychologický prínos zapísal skúmaním a poznávaním oblasti psychológie výchovy vo viacerých dielach. V tomto roku vyšla jeho nová monografia s názvom *Ku psychológii autodidaktov* s podtitulom *Akí boli, akí sú a akými sa môžu stať*, ktorá predstavuje zavŕšenie štvrťstoročného priekopníckeho úsilia v kreovaní nového predmetu bádania, a to psychológie samoučenia ako vedného odboru. Monografia je rozdelená do troch častí, ktoré sú sýtené deviatimi kapitolami. Prvá časť monografie *Analýza autodidaktiky ako výkonotvorného procesu* sa zaoberá explóziou poznatkov v kontraste so schopnosťou jednotlivca tieto poznatky nielen interiorizovať, ale ich aj akceptovať. Druhá časť s názvom *Analýza autodidaktiky ako vzťahotvorného procesu* zameriava pozornosť na rozlíšenie výchovy od vzdelávania v kontexte autodidakta. Posledná, tretia časť monografie nesie názov *Analýza autodidaktiky z aspektu vysokoškolského kurikula,* v ktorej autor poukazuje na jednotlivé typy zvnútorňovania poznatkov, pričom svoje úvahy zameriava aj na chápanie psychoracionalizácie ako učebného predmetu či vedného odboru. Publikáciu možno odporúčať najmä vysokoškolským študentom psychológie ako užitočnú databanku informácií v oblasti individuálneho rozvoja poznatkov mimo vyučovacieho procesu, ale i odborníkom z praxe jednotlivých odvetví pomáhajúcich profesií.

Mária Dědová

IHRINGOVÁ, Katarína. *Ilúzia. Obraz ako metafora ľudskej mysle*. Bratislava : VEDA, vydavateľstvo SAV, 2019, 136 s. ISBN 978-80-224-1731-0
Ilúzia a iluzívne zobrazenie sa od svojich počiatkov spájalo prevažne s umeleckou tvorbou a snahou umelcov preniesť čo najvernejšie na dvojrozmerné plátno vonkajšiu realitu. Pokúsili sa ju zobraziť tak verne, aby namaľovaný obraz dokázal presvedčiť pozerajúcich sa divákov o tom, že to, čo vidia, je skutočnosť, a nie len namaľovaný obraz. Toto zamaskované klamstvo sa tvári ako pravda, obraz predstiera, že je skutočnosť. A jeho sila rastie počtom nadšených pozorovateľov. Maľba presviedča diváka o tom, že je čistá pravda, že je skutočnosť. A divák, očarený výjavmi a zručnosťami umelcov, prijíma tieto pravidlá iluzívnej hry a veľmi rád sa nechá ovládnuť iluzívnym zobrazením. Kniha K. Ihringovej sa stáva sprievodcom takéhoto zobrazenia a na konkrétnych príkladoch svetového a slovenského vizuálneho umenia odkrýva jedno z tajomstiev iluzívnej maľby.

DZURŇÁKOVÁ, Zuzana. *Úvod do novodobej emblematiky a príklady aplikovaných emblémov v Trnave*. Trnava : TYPI UNIVERSITATIS TYRNAVIENSIS, spoločné pracovisko Trnavskej univerzity v Trnave a VEDY, vydavateľstva SAV, 2019, 141 s. ISBN 978-80-568-0366-0
Kniha sa venuje v slovenskej umenovede pomerne okrajovej tematike – emblémom, ktoré sú špecifickou umeleckou formou, keďže sa ich forma skladá z textovej a obrazovej časti. Sú dôležitým ikonografickým a ikonologickým prameňom, osobitne potrebným pre poznanie dobovej barokovej kultúry. Zameriava sa na prostredie mesta Trnavy, kde nachádzame pomerne značné zastúpenie príkladov aplikovaných emblémov, čo viac-menej súviselo s faktom existencie historickej Trnavskej univerzity a jej tlačiarne, vďaka čomu boli prítomné aj knihy emblémov, ktoré slúžili na ich následnú aplikáciu na freskách a obrazoch. Práve tie sa pokúsila autorka analyzovať a interpretovať v širšom výtvarnom a kultúrno-historickom kontexte a poukázať na ich výnimočné postavenie v dejinách barokového umenia.

Katarína Ihringová

Vedecké periodiká Právnickej fakulty TU

Časopis Forum iuris Europaeum

Právnická fakulta Trnavskej univerzity v Trnave vydáva z iniciatívy vtedajšieho prodekana pre vedecko-výskumnú a edičnú činnosť Dr. h. c. mult., prof. JUDr. Petra Blahu, CSc., od roku 2013 dva razy do roka recenzovaný časopis pre právnu vedu s názvom *Forum iuris Europaeum*. Od jeho vzniku bolo pôvodným zámerom zakladateľov oboznamovať verejnosť s najnovšími odbornými poznatkami vedeckého výskumu v oblasti práva. Časopis prináša pôvodné vedecké štúdie, vedecké články, diskusné príspevky (podnety do diskusie), správy z vedeckých podujatí a recenzie vedeckých prác zo všetkých oblastí právnej vedy. Publikovanie v ňom je prístupné nielen vysokoškolských pedagógom a vedeckým pracovníkom, ale tiež doktorandom a odborníkom pôsobiacim v aplikačnej praxi. Príspevky sú akceptované v anglickom, nemeckom, českom alebo slovenskom jazyku. V roku 2018 prešlo vydávanie časopisu z printovej formy na výlučne elektronickú verziu, ktorá je čitateľom k dispozícii na stránke http://fie.iuridica.truni.sk/.
Každé číslo časopisu obsahuje priemerne štyri až päť vedeckých štúdií, ktoré sú doplnené o správy z vedeckých podujatí a recenzie aktuálnych odborných publikácií. O tom, že jednotlivé čísla časopisu sú koncipované zaujímavým a variabilným spôsobom, vypovedá aj obsah prvého tohtoročného čísla, ktoré obsahuje príspevky z kánonického práva, rímskeho práva, správneho práva, trestného práva, ale tiež medzinárodného práva verejného. Ani v ňom však nechýbajú správy z vedeckého života, respektíve recenzia odbornej publikácie, zameranej tentoraz na vzťahy medzi štátom a cirkvami v období tzv. komunistického jurisdikcionalizmu.
K pripravovanému druhému tohtoročnému číslu môžem prezradiť, že na základe pozitívneho vyjadrenia nezávislých recenzentov v ňom nebudú opäť chýbať príspevky z klasických odvetví kánonického a rímskeho práva. K nim by mali ešte pribudnúť štúdie z právnych dejín a trestného práva vrátane recenzie na nedávno vydanú publikáciu jedného z pedagógov Právnickej fakulty Trnavskej univerzity.

Vojtech Vladár, hlavný redaktor

Societas et iurisprudentia

Medzinárodný internetový vedecký časopis zameraný na právne otázky v interdisciplinárnych súvislostiach *Societas et iurisprudentia (SEI)* vznikol pod záštitou Právnickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave k 31. decembru 2013, pričom od samého začiatku svojej existencie vstúpil ako medzinárodné vedecké periodikum ťažiskovo zamerané na oblasť práva do medzinárodnej databázy Index Copernicus International. V roku 2016 bol úspešne prijatý do európskej vedeckej databázy pre humanitné a spoločenské vedy ERIH PLUS. So vstupom do šiesteho ročníka svojej existencie bol k 1. januáru 2018 pretransformovaný na medzinárodný internetový vedecký časopis s rýdzo právnickým zameraním.
Doteraz vyšlo v súlade so štvrťročným harmonogramom vydávania už vyše 20 čísiel časopisu *SEI*, v ktorých bolo doposiaľ publikovaných takmer 180 príspevkov od vyše stovky rôznych autorov, v 7 rôznych jazykoch, z 12 rôznych krajín sveta (kontinenty Európa a Ázia). Od roku 2014 zaznamenáva časopis *SEI* aktívnych čitateľov vo viac než 100 (a aktuálne už viac ako 120) rôznych krajinách sveta na všetkých obývaných kontinentoch (prameň: Google Analytics). Najväčšiemu záujmu čitateľov sa dlhodobo tešia predovšetkým štúdie a články z príspevkovo najpočetnejšie zastúpených oblastí práva (pracovné právo a právo sociálneho zabezpečenia, medzinárodné právo verejné), osobitne také, ktoré sa venujú obzvlášť aktuálnym právnym otázkam. Z teritoriálneho hľadiska majú rozhodujúci podiel na zastúpení čitateľskej verejnosti okrem našej krajiny veľmi významne najmä Ruská federácia, Spojené štáty americké a Česká republika.
Z hľadiska technických predností, ktoré časopis *SEI* ponúka, možno vyzdvihnúť, že autori sú popri etickom kódexe chránení zo strany časopisu dostupnými technickými prostriedkami proti porušovaniu ich autorských práv. Webové stránky

časopisu sú plne responzívne, pričom sú na nich aplikované SEO optimalizácia a analytické nástroje Google Analytics. Webová stránka časopisu *SEI*, ako aj všetky na nej zverejnené dokumenty spĺňajú z technického hľadiska v plnej miere požiadavku nediskriminácie čitateľov so špecifickými potrebami, a to vo všetkých jazykových rozhraniach a na všetkých podstránkach webovej stránky časopisu („Blind Friendly“ módy). Na webovej stránke *SEI*, ako aj v každej jej podsúčasti je dostupné plne funkčné okienko pre proces vyhľadávania. Z hľadiska procesu vyhľadávania prostredníctvom dostupných internetových vyhľadávačov je časopis riadne a komplexne indexovaný s vydaním každého nového čísla, na základe čoho sa počet krajín aktívnych čitateľov rozšíril na 120 už v prvých ročníkoch existencie časopisu. Z hľadiska ďalších výhod možno osobitne uviesť bezplatnú možnosť sťahovania celých čísiel i jednotlivých príspevkov a tiež prehľadný a plne funkčný archív všetkých jednotných ročníkov i vydaných čísiel časopisu SEI.
Časopis SEI je dostupný na serveri Trnavskej univerzity v Trnave na adrese: http://sei.iuridica.truni.sk/ v slovenskej verzii webovej stránky a na adrese: http://sei.iuridica.truni.sk/international-scientific-journal/ v anglickej verzii webovej stránky.

Spracovala: Jana Koprlová

Svoj život nedelí medzi školu a relax

PhDr. Monika Siváková, pôvodom Bojničanka, je absolventkou vtedajšej Fakulty humanistiky Trnavskej univerzity v Trnave, kde úspešne ukončila magisterské štúdium histórie. Tento rok sa stala jednou z desiatich finalistov nominovanou v súťaži Učiteľ Slovenska 2019. V súčasnosti učí dejepis, aplikovanú ekonómiu a občiansku náuku na Gymnáziu Vavrinca Benedikta Nedožerského v Prievidzi. Pri výučbe aplikovanej ekonómie využíva informačné komunikačné technológie a tiež prepája teóriu s praxou formou simulácie činnosti akciovej spoločnosti a podnikania. Vo vzdelávacom procese často prizýva odborníkov z praxe, s ktorými organizuje besedy. So svojimi žiakmi sa pravidelne zúčastňuje na dejepisných olympiádach, stredoškolskej odbornej činnosti či na dejepisnej súťaži gymnázií ČR a SR. Každoročne organizuje vedomostnú súťaž Expert Geniality Show cez združenie Talentída. Jej tvorivosť a historické myslenie sa prejavili aj v príprave Dejepisnej čítanky k dejinám Bojnického panstva, ktorá slúži ako učebná pomôcka pri výučbe regionálnej histórie Hornej Nitry. Na gymnáziu tiež úspešne vedie spevácky zbor Vavrinec, vďaka ktorému žiaci žijú aj hudbou. Nehovoriac už o tom, že vychováva i dve vlastné deti. Ako sama hovorí, študentov učí tak, aby milovali dejiny sami o sebe. Viac nám prezradila v nasledujúcom rozhovore.

Monika, čo ťa inšpirovalo k štúdiu dejín? A prečo práve v Trnave?
K štúdiu dejín ma inšpirovali možnosti, ktoré z tohto štúdia vyplývali. Zaujímali ma vzťahy medzi ľuďmi v minulosti, ktoré ovplyvňujú i našu prítomnosť, v štúdiu histórie som videla možnosť tieto vzťahy objavovať, históriu poznávať (moje zameranie štúdia nebolo pôvodné pedagogické, ale vedecké) a písať o nej, odhaľovať nové súvislosti a napomáhať poznaniu sveta. Inšpirovala ma i moja stredoškolská pani profesorka, ktorá vedela o dejinách rozprávať zaujímavým spôsobom. Trnava bola jednou z možností, kam som si dala prihlášku na štúdium, no a súhrou okolností vyšla práve ona. A s odstupom času som vďačná, že to bola práve Trnava.

Ako si spomínaš na roky univerzitného štúdia? Ktorí profesori ťa najviac ovplyvnili a inšpirovali?
Roky univerzitného štúdia boli podnetné, paralelne som tri roky so štúdiom histórie študovala diaľkovo aj na Ekonomickej univerzite v Bratislave odbor obchodné podnikanie. Nasávala som vedomosti v najvyššej možnej miere, pri štúdiu histórie nešlo len o historické fakty, išlo o historické myslenie, o pohľad na prácu historika ako vedca, o kontakt s ľuďmi, ktorí históriu reálne robia. Páni profesori Marsina, Šimončič, Sedlák, Novotný, pani profesorka Kohútová. Najzvučnejšie mená. S úctou, samozrejme, spomínam i na ďalších inšpirátorov, ako docent Slivka, Petruf, Dobrotková. Inšpirovali ma svojou cieľavedomou prácou, usilovnosťou, vysokou mierou odbornosti, ale najmä ľudskosťou.

PhDr. Monika Siváková

Ako vnímaš našu alma mater s odstupom rokov?
Roky plynú, ale spomienky a dojem zostávajú. Pokojné chvíle v úzkom kruhu spolužiakov, žiadne masové prednášky pre niekoľko stoviek ľudí, z ktorých i tak polovica štúdium nedokončí. Vysoko individuálny prístup, jasný systém organizácie práce, dohadovania termínov skúšania, spôsobov hodnotenia. Trnavská univerzita mi poskytla hodnotné základy pre to, na čom som mohla postaviť svoj ďalší osobný rast. Po skončení magisterského štúdia som síce istý čas ešte pôsobila na katedre histórie, no potom som na viac rokov kontakt s históriou prerušila, vrátila som sa k nej až pred takmer 10 rokmi, čo postupne pretavilo môj vedecký rámec na rámec učiteľský. V každom prípade moja alma mater zostane tou, ktorá má v mojom živote pevne zakorenené miesto.

Sú dnešní študenti iní, ako sme boli my? Na čo sa má podľa teba klásť dôraz pri vzdelávaní študentov stredných škôl v kontexte historických udalostí?
Študenti sú asi vždy rovnakí. Zvedaví i leniví zároveň, chcú byť hneď dokonalí, všetko vedieť, ale ak majú možnosť „uliať sa“, hneď ju využijú. V čom sú iní? V možnostiach, ktoré majú. My sme študovali v ére, keď ešte neboli mobilné telefóny bežnou súčasťou života, mali ich len málopočetní jedinci a ich využitie bolo veľmi úzke. Pozrime na to, kam za tých pár rokov komunikačné technológie pokročili. Študenti sa prispôsobujú novým možnostiam aj okolnosti života sa menia, možnosť cestovať, dostupnosť študijných materiálov je omnoho vyššia, mnoho vecí sa rieši elektronicky, svet sa mení politicky, demograficky, environmentálne. No študent ako taký zostáva vo svojej podstate tým, čím vždy bol. Zvedavým človiečikom, ktorý si hľadá v živote svoje miesto. Treba ho vzdelávať predovšetkým v pravde. Má k dispozícii také množstvá informácií, z ktorých si mnoho ráz nevie vybrať a mnoho z nich je falošných. Čiže pravda ako najvyššia hodnota. A potom ponaučenie. Ak nepoznáme svoju minulosť, sme odsúdení prežiť ju znova. Známy citát. Treba ich teda vzdelávať vo videní súvislostí príčina

– dôsledok. Ako historické javy vzájomne súvisia a ako rozhodnutia ľudí, jednotlivcov mnoho ráz menia celý tok ďalších udalostí a smerovanie sveta. O dôsledkoch týchto rozhodnutí treba učiť. O pohnútkach, ktoré k takýmto rozhodnutiam viedli. Cez vnútro človeka sa dostať na povrch, a až potom skúmať to hmatateľné. Vidieť to pozadie, ktoré stálo za tým, čo uvádzajú učebnice. Pri každom jave sa treba pýtať, čo to vlastne urobilo s človekom. Sledovať motiváciu, ciele. Odhaľovať dobrú motiváciu, zlú motiváciu, dobré ciele, zlé ciele. Pozerať sa na udalosti z viacerých uhlov, kde sa nám neraz ukazuje, že z iného uhla môže zlý cieľ byť dobrým cieľom a naopak. Tu sa zamotávame, ale možno to je na tom to dobré – a to núti žiaka, študenta premýšľať. Ak vychováme premýšľajúcich ľudí, úzko to súvisí so zodpovednosťou voči sebe i voči spoločnosti. Premýšľajúci človek bude schopný vidieť veci zo širšieho rámca, prijímať rozhodnutia s ohľadom na seba i druhých, potom máme šancu, že riadenie komunity, župy, štátu, Európy bude rozumné a v čo najväčšej miere prospešné.

Čo ti dala účasť v súťaži Učiteľ Slovenska 2019? Ovplyvnila nejakým spôsobom tvoj postoj k žiakom, alebo postoj žiakov k tebe?
Byť finalistom ocenenia Učiteľ Slovenska 2019, ocitnúť sa medzi desiatkou najlepších... pre každého by to bol v prvom rade asi dobrý pocit. Pre mňa osobne i omnoho viac. Akési ohliadnutie sa za mojou, relatívne krátkou osemročnou kariérou učiteľky, ktorá však veľmi rýchlo nabrala vysoké otáčky. Ocenenie mi dalo príležitosť vidieť, že mnohé veci, ktoré robím, si odborníci z praxe a hodnotitelia súťaže Učiteľa Slovenska všimli, pretože v tej našej každodennosti si to človek akosi nestíha všetko uvedomovať. Ocenenie mi dalo možnosť zastaviť sa na chvíľu, nabrať druhý dych a položiť si výzvu, aby som stáť nezostala, ale aby som kráčala tým smerom, ktorým som sa rozhodla ísť. Posmelilo ma, dodalo mi istoty, sebadôvery, nadchlo ma pre nové veci, prinieslo mi nových priateľov, pričom mi vôbec nedalo príležitosť zúfať a sťažovať sa, čo všetko je v našej krajine zlé. Súťaž Učiteľ Slovenska chce, a i robí dobré veci, ukazuje verejnosti učiteľov, normálnych ľudí, ktorí to so žiakmi myslia vážne a ktorí im dávajú kus seba samého. Som hrdá, že sa môžem zaradiť medzi súčasti tohto projektu a medzi takto hrdých učiteľov. Môj postoj k žiakom ani postoj žiakov ku mne Učiteľ Slovenska neovplyvnil, či by bol, či nie, vždy chcem dať to najlepšie, čo vo mne je, a žiaci sa stretávajú so mnou opäť v tej rutine bežných dní, krôčik za krôčikom hľadáme, učíme sa, spoznávame, odkrývame zmysel toho, čím a kým sme.

Práca s mladými ľuďmi je mimoriadne náročná a zodpovedná. Čo ťa v práci s nimi napĺňa najväčšou radosťou?
Mladý človek má veľa energie, veľa plánov, cieľov, no ešte mu chýba skúsenosť a možno prvé vážne životné neúspechy a pády. S týmto všetkým počítam, preto mnohé veci u mladého človeka prepáčim skôr, ako by som ich prepáčila u tridsiatnika, štyridsiatnika... Zároveň si uvedomujem, že sama sa raz môžem stať pre niekoho príkladom, a to v tom pozitívnom i negatívnom zmysle slova. Také kvality, aké som videla ja u svojich učiteľov, sa usilujem prenášať i na seba a potom ich odovzdávať ďalej. Byť zodpovedná, sebadisciplinovaná, vedieť a vidieť v každom študentovi to individuálne, v čom vie byť dobrý a stále lepší, pomáhať svojim študentom, byť radcom, sprievodcom, oporou, priateľom, pomocníkom, inšpirátorom. Najväčšou radosťou ma napĺňa to, že ak neskutočne veľa síl pre svoje povolanie vynakladám, tie sily sa mi v podobe študentských úspechov, chvíľ strávených so študentmi, vymýšľaním rôznych nových akcií a projektov vrátia.

Tvoja práca sa nekončí poslednou vyučovacou hodinou, aj po zvonení organizuješ, opravuješ testy, publikuješ, cestuješ po exkurziách, súťažiach, vedieš spevácky zbor, venuješ sa študentom aj na úkor svojho voľného času. Máš vôbec popri všetkých svojich aktivitách čas na relax?
Môj život sa nedelí medzi prácu a relax. Po príchode do práce nemám pocit, že by som nastupovala na šichtu, počas ktorej budem trpieť alebo budem robiť niečo proti svojej vôli. Moja práca je skôr životným štýlom, do ktorého sú zapojené aj moje vlastné deti, počas ktorého zažívam okrem iného aj neskutočne veľa zábavy. Po odchode zo školy a príchode domov len menim stoličku a monitor počítača, v organizovaní a plánovaní sa pokračuje do neskorých večerných hodín. Áno, ak sa pýtaš na to, kedy je čas ísť do prírody, na wellness, do záhrady, na návštevu k blízkym, kedy nakupovať, starať sa o domácnosť, o rodinu, ten čas je veľmi úzky a tu je ho naozaj málo. No môj deň má 24 hodín tak ako deň kohokoľvek z nás, ide len o to, ako tieto hodiny rozumne zadelíme a využijeme. Zatiaľ to ide, no musím úprimne povedať, že ľahké to nie je. Ale je to pekné.

Ak by si mala vybrať jeden citát, výrok, životné krédo, ktoré ťa najviac inšpiruje, ktoré by to bolo?
Verše evanjelistu Matúša (Mt 25, 34-45). Vtedy mu spravodliví povedia: „Pane, a kedy sme ťa videli hladného a nakŕmili sme ťa, alebo smädného a dali sme ti piť?“ Kráľ im odpovie: „Veru, hovorím vám: Čokoľvek ste urobili jednému z týchto mojich najmenších bratov, mne ste urobili.“

Monika, ďakujem ti za rozhovor.

Zuzana Lopatková

Welcome day

Prvého októbra študentská rada TU zorganizovala tradičné podujatie Pochod študentov Trnavou – Welcome day. Vyšli sme do ulíc a ukázali študentom prvých ročníkov jednotlivé fakulty, zaujímavé miesta Trnavy, ale hlavne to, čo ich zaujímalo – kde sa môžu zabaviť. Stretli sme sa na Trojičnom námestí, odkiaľ sme sa presúvali po jednotlivých stanovištiach, kde našich študentov čakali medzifakultné súťaže či vedomostný kvíz o univerzite. Študenti nadviazali potrebné kontakty so spolužiakmi, ale aj staršími študentmi a nakoniec sa spolu zabavili.

T. Birtus

Tri mesiace v tuniskom Souse

Už druhý rok pôsobím na Trnavskej univerzite ako PhD-študent v odbore verejné zdravotníctvo, no počas bakalárskeho ani magisterského štúdia som nijakú Erasmus mobilitu neabsolvoval. Moje rozhodnutie využiť takúto stáž podnietilo najmä to, že Erasmus mobilita sa javila ako veľmi dobrá príležitosť na rozvoj profesijných zručností, ktoré sa odo mňa očakávajú. Čakala ma pracovná stáž v tuniskom Souse, ktorá sľubovala novú, vzácnu skúsenosť.

Celý môj pobyt bol rozdelený na tri jednomesačné fázy s fluktuáciou na troch rozličných oddeleniach. Prvým bolo oddelenie rodinnej a komunitnej medicíny na fakulte medicíny, druhým oddelenie epidemiológie v nemocnici Farhat Hached a tretím bolo oddelenie prevencie a bezpečnosti pacienta v zdravotnej starostlivosti vo Fakultnej nemocnici Sahloul. Na každom z nich mali pre mňa pripravenú aktivitu, ktorá pozostávala najmä z výskumu pre publikáciu článkov. Pracovne sa mi každý člen oddelenia, ktorý participoval na jeho chode, snažil byť nápomocný. Niektorí z nich si opakovane našli čas aj na dlhší rozhovor pri káve, ktorý mi nielen pomohol v rámci konkrétneho výskumu, ale ma aj hlbšie zorientoval v problematike tuniského zdravotníctva, čo sa týka fungovania nemocníc, epidemiologickej situácie v krajine či politického a ekonomického pozadia. Verejné zdravotníctvo ako samostatný odbor je v Tunisku, podobne ako vo väčšine európskych krajín, súčasťou medicíny. Čiže aj prednášky, respektíve školenia, ktoré som absolvoval, viedli lekári a rovnako moje prednášky boli určené lekárom. To si vyžadovalo odo mňa dostatočnú úroveň angličtiny, aj keď v Tunisku by mi viac bola pomohla francúzština, ktorá je po arabčine ich druhým úradným jazykom.

Profesijne takáto stáž človeku pomôže jednak v rámci jazykových zručností, respektíve istoty komunikácie na odbornej úrovni. Tú v cudzine nadobudnete určite, lebo nemáte inú možnosť. Pracujete v novom prostredí, takže potrebujete rozmýšľať trochu inak než obvykle, hoci miestami ste nútení improvizovať. V neposlednom rade je potrebné zvážiť aj to, že príležitosť na takúto stáž sa mladému človeku väčšinou naskytne len počas vysokoškolského štúdia. Preto je na mieste otázka: Kedy, ak nie teraz?!

Po uplynutí adaptačnej fázy, keď som si už vybudoval určitú sieť kontaktov, život aj práca sa stali oveľa jednoduchšie a efektívnejšie. Pre potenciálnych záujemcov neodporúčam kratšie mobility než tri mesiace, pretože čas jednoducho nestihnete dostatočne vyťažiť. Vhodné je naplánovať si, čo budete robiť vo voľnom čase. Napríklad v Tunisku dopravné informácie s výnimkou taxíkov nájdete len v arabčine a k tomu som mal k dispozícii len dátovo obmedzený internet. Treba si dopredu naštudovať, kam sa chystáte, čo sa tam dá robiť, nasťahovať si pracovné aj voľnočasové materiály priamo na disk. Aj nakúpiť vhodné oblečenie. Osobne som si povedal, že si toho veľa so sebou nezoberiem, potrebné dokúpim v Sousse, ak však máte vonku stabilne 38 °C a v každom obchode s textilom je potrebné polhodinu dohadovať sa o cene, prejde vám chuť na nákupy.

Na oddelení epidemiológie

V každom prípade všetky tieto skúsenosti hodnotím veľmi pozitívne a som rád, že som túto stáž absolvoval. Obohatilo ma to nielen po profesijnej stránke, ale aj osobne. Pracovne sú k tomu publikácie, rozvoj jazykovej kompetencie a štatistických znalostí, prínos v rámci možností budúcich projektov. V priebehu ďalšieho semestra príde do Trnavy študent alebo študentka z fakulty medicíny zo Sousse. Osobne som v Tunisku nadviazal pár veľmi dobrých kontaktov, s ktorými sa rád stretnem aj mimopracovne, ak sem v budúcnosti pricestujú.

Patrik Sivčo

Šesť nových obyvateľov Kampusu

Nádvorie sa za rok svojej existencie stalo kultúrnym srdcom Trnavy. Na jeseň tohto roku sa jeho funkcia rozšírila. Nádvorie sa stalo inkubátorom, ale aj domovom pre šiestich mladých ľudí. Počas jedného roka tu budú mať príležitosti rozvíjať svoje projekty, talent a úsilie študenti, ktorí neskôr môžu hýbať našou spoločnosťou.Šiesti študenti a študentky v rámci prvého ročníka štipendijného programu *Nádvorie* získali bývanie aj študijné zázemie. Ich program je založený na troch kľúčových hodnotách: altruizmus, líderstvo, energia. Na jarnú výzvu sa prihlásilo viac ako sto záujemcov, ktorí študujú na niektorej z trnavských univerzít. V prvom kole boli posudzované štyri hlavné oblasti: akademický profil a študijné výsledky, mimoškolské záujmy a úspechy, dobrovoľnícke a verejnoprospešné aktivity a doterajšie skúsenosti s líderstvom. V druhom kole po osobných rozhovoroch sledovali zloženie skupiny študentov, ktorí sa môžu navzájom obohacovať, veď rok budú spolu bývať a spolupracovať. Okrem bývania budú mať k dispozícii Nádvorie Coworking, kde môžu pracovať na svojich projektoch. Pripravený je mentoringový program, tréningy a teambildingové aktivity. Ako uvádza *Nádvorie magazín*, v šestici študentov sú z našej univerzity Linda Blahová, ktorá študuje pedagogiku výtvarného umenia a zaujíma sa o súčasné umenie a interakcie ľudí s ním, Simona Salajová, ktorá študuje právo, hrá na klavíri, ale aj športovo strieľa, a Marianna Heřmánková, ktorá študuje psychológiu a v Kampuse chce využiť svoje schopnosti a kreativitu.

Buhumil Chmelík

V TRNAVE A O TRNAVE

Základný kameň pre pomník Petra Pázmaňa

Slávnosť položenia základného kameňa pre sochu kardinála Petra Pázmaňa 13. novembra 2002

Námestie ohraničené univerzitnými budovami a riečkou Trnávkou v čase historickej Trnavskej univerzity zdobil *Mariánsky stĺp,* ktorý bol odstránený zo statických dôvodov.
Keď bola vyhlásená súťaž na pomník Antona Bernoláka, miestom pomníka bolo námestie pred Chrámom sv. Jána Krstiteľa. Pomník, dielo Jána Koniareka, bol napokon umiestnený za hradbami mesta. Odhalili ho roku 1937.
V období prvej Slovenskej republiky bol v parčíku oproti budove Adalbertina postavený pomník sedliakovi Mikušovi, ktorý bol v roku 1921 pri obrane Andreja Hlinku smrteľne zranený. Sochár Ján Hučko musel v povojnových dňoch svoje dielo odstrániť.
Na opačnej strane parčíka sa nachádza pamätník pripomínajúci odchod trnavskej posádky do SNP. Jeho autorom je akad. sochár Ladislav Snopek.
V roku 2005 bol pred Katedrálou sv. Jána Krstiteľa postavený pomník Jána Pavla II., pripomínajúci nezabudnuteľnú návštevu prvého slovanského pápeža v Trnave. Pomník je dielom akad. sochára Antona Gábrika.
Pri 10. výročí obnovenia Trnavskej univerzity v Trnave 13. novembra 2002 po slávnostnej svätej omši v katedrále účastníci osláv prešli do parčíka pred budovu Lekárskej fakulty historickej Trnavskej univerzity, dnes budovy Fakulty zdravotníctva a sociálnej práce TU. Tu sa konala slávnosť položenia základného kameňa pre sochu kardinála Petra Pázmaňa. Akt vykonal rektor Peter Blaho. Prečítal text listiny v slovenskom a latinskom jazyku a medený tubus s listinou vložil do pripraveného kameňa. Základný kameň požehnal arcibiskup Ján Sokol. Primátor mesta Štefan Bošnák vo svojom príhovore zdôraznil význam kardinála Petra Pázmaňa pre Trnavu. Kameň však nebol zakopaný do zeme. Spolu s textom listiny sa nachádza v pracovni rektora TU. Podľa informácií od účastníkov tohto slávnostného aktu miesto pre pomník bolo naznačené vo vzdialenosti asi 15 metrov od budovy Adalbertina.
S odstupom rokov nám zostala úloha pokročiť v príprave postavenia sochy kardinála Pázmaňa. Prvým krokom bude architektonická štúdia o umiestnení sochy a jej veľkosti, zohľadňujúca priestor námestia s parčíkom, ako aj existujúce historické a sakrálne pamiatky, ale tiež prítomné sochárske diela. Vypísaním súťaže bude možné získať návrhy na realizáciu sochy zakladateľa historickej Trnavskej univerzity.

Trnavská novéna 75-ročná

Pokračujúc v tristoročnej histórii prichádzajú do Trnavy tisíce veriacich, aby si počas deväťdňovej novembrovej Veľkej novény uctili Ježišovu matku Máriu zobrazenú na milostivom obraze Trnavskej Panny Márie nachádzajúcom sa v Bazilike sv. Mikuláša. Ten podľa svedectiev krvou a slzami ochránil Trnavčanov nielen od tureckých vpádov, ale aj pred šíriacou sa morovou epidémiou, ako aj neskôr. V tomto roku si Trnavčania pripomínali 75 rokov od začiatku slávenia Trnavskej novény v roku 1944. Pri tohoročnej bola hlavnou témou téza *Budúcnosť cirkvi je v malých spoločenstvách*. Pri bohoslužbách účinkoval aj zbor UPC.

Katarínku zachraňujú dobrovoľníci

Kláštor sv. Kataríny, nazývaný *Katarínka,* patril františkánskemu rádu. Založený bol v roku 1618 na mieste gotickej kaplnky ukrytej hlboko v malokarpatských lesoch pri Dechticiach neďaleko Trnavy, kde sa podľa legendy zjavovala svätá Katarína mladému grófovi a pustovníkovi Jánovi Apponyimu. Rozsiahly barokový kláštorný komplex patril k najvýznamnejším pútnickým miestam Ostrihomskej arcidiecézy. V roku 1786 bol kláštor dekrétom cisára Jozefa II. zrušený. Začal pustnúť a meniť sa na ruiny. V roku 1994 počas výletu do prírody spustnutá lokalita zapôsobila na vtedy 21-ročného Petra Hercega a ten sa spolu s kamarátmi rozhodol podniknúť kroky na záchranu tohto miesta.
Počas 25 rokov sa tu vystriedalo 1 830 dobrovoľníkov, ktorí každoročne počas dvoch týždňov v čase leta svojou prácou prispeli k obnove historickej pamiatky. Zmysluplne strávený čas zároveň prispel k duchovnému formovaniu ich osobnosti. V rodine katarinkárov pravidelne nájdeme aj študentov našej univerzity. Lokalita Katarínka je obľúbeným výletným miestom Trnavčanov.

Stachovo Šmátranie v širočine v SND

Trnavčan Ján Stacho (1936 – 1995) je jeden z najosobitejších básnikov-konkretistov Trnavskej skupiny, ktorej členmi boli ešte Jozef Mihalkovič, Ján Ondruš a Ľubomír Feldek (jediný zo Žiliny). Stachove pohnuté osobné osudy a vzrušujúce básnické zbierky stvorili legendu, nevidenú, iba tušenú. Stachova poézia zasahuje ako blesk a také je aj Šmátranie v širočine. Tápanie po bytí v hlave a tele muža. Jeho rozdvojenosť, jeho túžby po vzletoch i krkolomné pády. Stacho prináša expresívne metafory, burcujúci jazyk a vzrušujúcu obraznosť. Jeho nový svet prekračuje dimenzie a vytrhuje zo všednosti do nevšednosti. Poézia jedného z našich moderných básnikov sa dostala na divadelné dosky Slovenského národného divadla v unikátnom pohybovo-hudobnom predvedení v réžii Sone Ferancovej.

Bohumil Chmelík

Záujem o univerzitu rastie

Študentská rada Trnavskej univerzity od začiatku semestra fungovala naplno. Zúčastnili sme sa na Veni Sancte a predsedníčka Študentskej rady Trnavskej univerzity predniesla príhovor na otvorení akademického roka 2019/2020. Už od 24. septembra reprezentujeme našu univerzitu na veľtrhoch vysokých škôl. V zimnom semestri 2019 sme sa zúčastnili na veľtrhoch Gaudeamus v Bratislave aj v Nitre, ktoré sú najväčšie svojho druhu. Rovnako sme reprezentovali univerzitu na JobspoTT organizovanom Národným kariérnym centrom a na veľtrhu Kam na vysokú v Poprade. Záujem o našu univerzitu naozaj vzrastá, čo nás veľmi teší. Nám členom Študentskej rady TU je potešením reprezentovať univerzitu a veríme, že do budúcnosti prilákame množstvo nových študentov.

Semestrovica

K študentskému životu neodmysliteľne patrí aj tanec či zábava, potreba „poriadne vypustiť paru“. Jedno z podujatí, na ktorom študenti mali takúto príležitosť, bola *SEMESTROVICA*, ktorá bola určená pre všetkých trnavských študentov. Je to podujatie, ktoré organizuje každý semester študentská rada inej univerzity. V tomto semestri úloha padla na nás. Stáli sme pred neľahkou úlohou – za menej ako 10 dní zorganizovať akciu, nie pre jednu fakultu či univerzitu, ale pre všetkých študentov Trnavy. Celým večerom nás sprevádzal jedinečný majster svojho odboru DJ Mark. Návštevníci mali možnosť zasúťažiť si napríklad v medziuniverzitnej „preťahovačke“ lanom či beerpongu, v ktorých naša univerzita mala jasne navrch. Celá akcia dopadla na výbornú a všetci sa bavili až do skorého rána. Do budúcnosti sa tešíme aj na ďalšie akcie v podobnom duchu a veríme, že aj všetci ostatní.

Čo ja viem?

„Čo ja viem?“ je zábavno-súťažná šou, aká na Slovensku ešte nebola. V štúdiu sa proti sebe postavia tri známe osobnosti Slovenska a 200 vysokoškolákov. V tomto roku sme sa medzi súťažiacich dostali aj my študenti Trnavskej univerzity, a to hneď dvakrát. Zúčastnili sme sa totiž na nahrávaní relácie 12. aj 17. novembra 2019. Prešli si mnohými vtipnými, no aj prekvapivými momentmi, no súťažná atmosféra by sa len ťažko dala opísať slovami. Pre všetkých zúčastnených to bol obrovský zážitok, ale taktiež česť a potešenie, že takýmto spôsobom mohli reprezentovať našu skvelú univerzitu.

Pomôcť môže každý

Okrem toho, že pripravujeme rôzne podujatia, máme pod palcom aj množstvo aktivít pre študentov, na ktorých sa môžu zúčastniť každý týždeň. Nezabudnite, že aj každý z vás nám pri tom môže pomôcť. Stačí prísť na stretnutie Študentskej rady každú stredu o 18. hod. vo vestibule filozofickej fakulty. Tento semester ste mali možnosť navštevovať filmový, debatný, volejbalový, crossfitový a basketbalový klub. Okrem toho sa snažíme pre vás vybaviť aj sprístupnenie lezeckej steny. Keďže časy klubov sa budú pravdepodobne nasledujúci semester líšiť, odporúčame sledovať aktuálne informácie na facebooku a instagrame ŠR TU. Rovnako sú tam k dispozícii aktuálne informácie o ďalších podujatiach a aktivitách.

Pripravil: T. Birtus

Jazykové okienko

Všimli ste si, že v slovenčine máme veľa ustálených frazeologických útvarov, v ktorých sa používa vlastné podstatné meno, tzv. antroponymum? Veľa antroponým nájdeme napríklad v pranostikách. Ponúkam pár príkladov, ktoré sa viažu k predvianočnému a vianočnému obdobiu, iste z nich mnohé poznáte:
Svätý Martin na bielom koni chodí; Svätá Barbora ťahá sane do dvora; Po svätej Baruši daj pozor na uši; Katarína na ľade – Vianoce na blate; Keď na Katarínu stojí hus na ľade, na Vianoce bude stáť na blate; Na sv. Katarínu schovaj sa pod perinu; Keď na Mikuláša prší, zima ľudí hodne skruší a podobne.
Antroponymá sa však nachádzajú aj v iných frazeologických spojeniach, ktoré majú biblický pôvod. Hovoríme napríklad, že niekto stojí *ako Lótova žena*, že nejaký čin je ako *Judášov bozk*; že niekto nosí *Kainovo znamenie* alebo je *v Adamovom rúchu.* Známe je tiež spojenie *neveriaci Tomáš* či *byť ako Lazár*. Zastavme sa pri tom poslednom:

Kto je to Lazar?

Lazar je postava, ktorá sa nachádza v Novom zákone hneď dvakrát.
Ten prvý Lazár bol úbohý žobrák, ktorý žobral pri bráne boháča. Nikto sa nad ním nezľutoval, veľmi trpel, lebo mal vredy po celom tele. V Biblii (v Evanjeliu podľa Lukáša) sa doslovne píše, že „iba psy prichádzali a lízali mu rany, aby mu zmierňovali bolesť“. Keď Lazár i spomínaný boháč umreli, postavil Abrahám Lazára vysoko, ale boháč trpel v pekelných mukách. Boháč preto žiadal Abraháma, aby mu Lazár zmiernil smäd aspoň tým, že koniec prsta namočí vo vode a zvlaží mu jazyk. Abrahám to ale nedovolil, čím sa potvrdilo, že po smrti dostane každý, čo mu patrí.
Druhý biblický Lazár je Ježišov priateľ z Betánie (Evanjelium podľa Jána). Je to ten Lazár, ktorého Ježiš vzkriesil z mŕtvych, hoci ho už štyri dni predtým jeho sestry Marta a Mária pochovali do skalného hrobu.
Frazeologizmus *byť ako Lazár* sa viaže na prvého zo spomínaných biblických Lazárov, teda žobráka, ktorý si za svojho pozemského života užil mnoho príkorí. Podľa neho boli napokon pomenované aj ústavy pre chorých v stredoveku – lazarety. Prvý vznikol v Benátkach už v 14. storočí.
Spomeniem aj pravopisné hľadisko písania tohto mena. Napríklad vo vete: *Zlomil som si obidve nohy, je zo mňa úplný lazár* – vyjadrujeme, že sa zo mňa stal chudák, úbožiak, kalika. V tomto prípade sa slovo *lazár* nepíše veľkým začiatočným písmenom, lebo sa z neho stáva všeobecné podstatné meno. Ak ale budeme citovať Bibliu či hovoriť o konkrétnej biblickej postave Lazára, vždy budeme písať veľké začiatočné písmeno, pretože ide o vlastné podstatné meno.

Spracovala: GM

Všetkým našim čitateľom ďakujeme

za priazeň,

želáme pokojné a požehnané Vianoce

a šťastný a úspešný rok
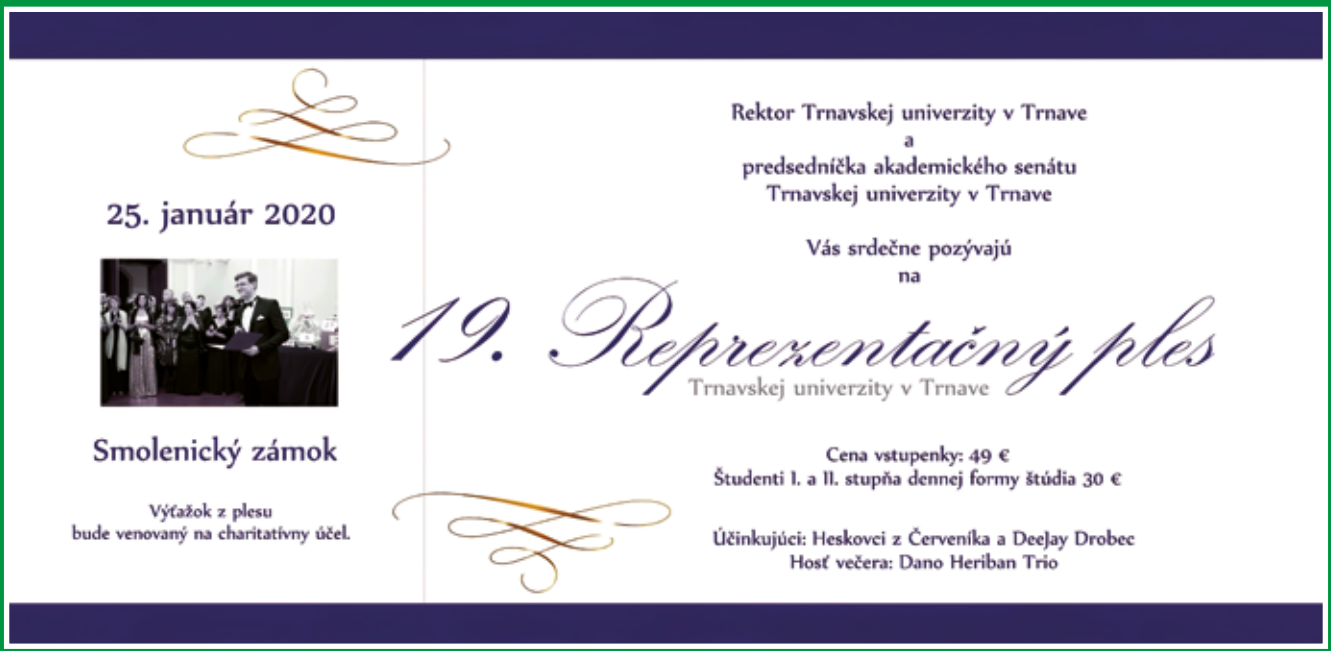
2020